

UNIVERSITATEA „NICOLAE TITULESCU” BUCUREȘTI
FACULTATEA DE DREPT

DISCIPLINA: DREPT CIVIL

TEZĂ DE DOCTORAT

- REZUMAT -

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:

Prof. univ. dr. GABRIEL BOROI

DOCTORAND:

FLORESCU CRISTINA-MARIA

UNIVERSITATEA „NICOLAE TITULESCU” BUCUREȘTI
FACULTATEA DE DREPT

DISCIPLINA: DREPT CIVIL

TEZĂ DE DOCTORAT

- REZUMAT -

TEMA:

RĂSPUNDEREA CIVILĂ PROFESIONALĂ

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC:

Prof. univ. dr. GABRIEL BOROI

DOCTORAND:

FLORESCU CRISTINA-MARIA

- 2010 -

Motto:

*„Și oricui i s-a dat mult, mult i se va cere
și cui i s-a încredințat mult, mai mult i se va cere”.*

(Sfânta Evanghelie după Luca, 12.48)

I. Importanța, noutatea și actualitatea temei

Teza de doctorat cu tema **„Răspunderea civilă profesională”** se remarcă, în primul rând, prin importanța deosebită sub aspect teoretic și practic a domeniului complex care a format obiectul cercetării, dar, mai cu seamă, prin actualitatea sa, având în vedere paleta largă a profesiilor reglementate în prezent, atât pe plan internațional, cât și intern.

Lucrarea abordează unul dintre cele mai delicate și, în același timp, antrenante domenii ale dreptului civil – răspunderea civilă profesională, (re)aducând în prim-planul cercetării juridice românești o temă confruntată, adesea, în anumite spectre ale sale, cu unele ambiguități sau necorelări legislative, cu preocupări ale doctrinei și practicii noastre de până acum care, deși deosebit de valoroase, sunt, totuși, relativ restrânse. Lucrarea surprinde și subliniază specificitatea și mecanismul de aplicare al răspunderii civile profesionale, îmbogățindu-l, în același timp, cu o plauză amplă atât de surse bibliografice recente, doctrinare și jurisprudențiale, românești, cât, mai ales, străine, pe diferite subiecte de interes practic.

Lucrarea asigură, pentru teoreticienii și practicienii dreptului, o abordare sistematică a răspunderii civile specifice principalelor profesii, accentuând tendințele practicii judiciare contemporane și conținând propuneri valoroase pentru îmbunătățirea legislației în domeniu, care pot fi susținute cu succes, în reglementările viitoare.

Lucrarea se caracterizează sub aspectul formei și al fondului, prin sistematicitatea abordării temei. Sub aspectul formei, subiectul este ramificat în

registrele tematic-profesionale de interes deosebit în societatea contemporană (judecători, procurori, avocați, notari, executori judecătorești, medici, jurnaliști), cu subcapitolele aferente, iar sub aspectul fondului, se încearcă să se epuizeze, cu pretenția de exhaustivitate, registrul de implicații (juridice, morale, civice etc.) care decurg din acest concept de răspundere civilă profesională.

Având în vedere paleta foarte largă a profesiilor reglementate în prezent, s-a făcut o selecție a acestora, având la bază o prealabilă cercetare a celor mai frecvente probleme privind regulile speciale referitoare la răspunderea civilă profesională, ridicate în practica judiciară, în special a celei străine, cât și a celor semnalate în cadrul conferințelor, respectiv rapoartelor organizațiilor și organismelor internaționale (în special, ale Consiliului Europei).

O altă caracteristică de formă, dar și de fond constă în claritatea expositivă, evitându-se frazele lungi și formulările ambigue, neclare, în favoarea unei expuneri concise și clare a ideii.

De asemenea, lucrarea se caracterizează, sub aspectul fondului, prin seriozitatea și profesionalismul abordării temei, întrucât tratarea acestui subiect reclamă și probează o pregătire profesională temeinică (prin consultarea surselor de specialitate, a unei bogate practici judiciare, atât a instanțelor interne, cât și străine, inclusiv a Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene).

II. Structura lucrării

Lucrarea este *structurată* pe opt capitole, alcătuite din secțiuni, respectiv subsecțiuni, cuprinde 445 de pagini și 883 referințe (note) de subsol.

Se remarcă și bibliografia bogată, care cuprinde atât literatură juridică română - 46 de tratate, cursuri, monografii sau teze de doctorat, 48 de studii, articole și note, cât și literatură juridică străină – 21 de tratate, cursuri sau monografii, respectiv 64 de studii, articole și note, 3 rapoarte și alte instrumente oficiale internaționale, jurisprudență a instanțelor naționale (22 de hotărâri) sau practica altor organe cu activitate jurisdicțională (10 decizii ale Consiliului Național al Audiovizualului, 5 decizii ale Consiliului de Stat din Franța), jurisprudență străină (418 de hotărâri), decizii ale Curții Europene a Drepturilor Omului (48 de hotărâri), decizii ale Curții de Justiție a Uniunii Europene (3 decizii), decizii ale Curții Constituționale din România (18 decizii), 26 de acte normative, site-uri Internet.

Capitolul I și al VIII-lea deschid, și, respectiv, încheie simetric domeniul larg al răspunderii civile profesionale, iar celelalte capitole (II-VII) formează conținutul propriu-zis al lucrării, cu abordare distinctă pe categorii de profesii, juridice (judecători și procurori, avocați, notari, executori judecătorești), medicale și jurnalistice.

Capitolul I, intitulat „*Privire generală asupra răspunderii civile profesionale*” cuprinde 6 secțiuni, din care primele două abordează noțiuni generale privind răspunderea juridică și, respectiv, răspunderea civilă profesională, având meritul de a asigura familiarizarea cu domeniul răspunderii civile profesionale, de a-i sublinia importanța în cadrul răspunderii civile, iar celelalte

patru secțiuni ale primului capitol argumentează specificitatea răspunderii civile profesionale, afirmată în *secțiunea a 2-a a capitolului întâi*, prin abordarea aspectelor caracteristice fiecărui element care compune ecuația acestei răspunderi (fapta ilicită, vinovăția, prejudiciul și legătura de cauzalitate).

Rețin atenția, în mod deosebit, considerațiile introductive cu privire la locul și rolul răspunderii civile profesionale în cadrul răspunderii civile, pornind de la realitatea practică a lărgirii câmpului de acțiune al profesioniștilor, a apariției unor noi domenii de activitate în societatea contemporană.

În mod cu totul inovator este consacrată propriu-zis sintagma de *răspundere civilă profesională*, oferindu-i-se și o definiție, în cuprinsul căreia se subliniază că aceasta vizează, cu precădere, acele reguli speciale, în raport cu dreptul comun al răspunderii civile, care guvernează relațiile dintre profesioniști, precum și pe acelea dintre profesioniști și orice alte subiecte de drept civil.

Totodată, se face o atentă analiză a dispozițiilor art. 3 din noul Cod civil român, relevându-se că acestea, în forma adoptată prin Legea nr. 287/17.07.2009 publicată în M.Of. nr. 511/24.07.2009, vor consacra aplicabilitatea dispozițiilor noului Codului civil și raporturilor dintre profesioniști și, respectiv dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil, aspect surprins și în cuprinsul definiției amintite anterior. De asemenea, în spiritul noului Cod civil, precum și al unor opinii de marcă din doctrina franceză, s-au identificat și explicat criteriile pentru caracterizarea profesioniștilor (constând, în principal în exercitarea unei activități sau profesii cu caracter repetitiv, organizat, cu autoritate asupra auxiliarilor, activitatea sau profesia fiind, de regulă, remunerată și tradusă într-o competență și cunoaștere particulare), subliniindu-se, în mod subtil, că noțiunea de *profesioniști* nu are în vedere numai comercianții, astfel după cum s-ar putea susține la o primă analiză, ci și necomercianții, cum ar fi membrii unor profesii liberale.

De asemenea, rețin atenția și *secțiunile 3-6 ale capitolului întâi*, care abordează aspectele caracteristice elementelor sau condițiilor răspunderii civile profesionale, pe structura logică a analizei de la general la particular, respectiv pornind de la

aspectele generale privind aceste condiții, conform dreptului comun și continuând cu elementele sau condițiile specifice răspunderii civile profesionale.

Astfel, sunt abordate aspectele caracteristice *faptei ilicite* – element al răspunderii civile profesionale, sistematizându-se și explicându-se principalele *obligații civile ale profesioniștilor*. Astfel, se pornește de la cupola mai largă a obligațiilor de mijloace, respectiv de rezultat, a delimitărilor între acestea și se continuă cu obligații specifice profesioniștilor, cum ar fi acelea de informare, consiliere, eficacitate, securitate, confidențialitate etc, remarcându-se faptul că și acestea pot fi calificate ca obligații de mijloace sau, după caz, de rezultat.

Totodată, sunt analizate aspectele caracteristice *culpei profesionale*, pe două paliere care se întrepătrund, respectiv acela al doctrinei - cu abordarea criteriilor enunțate pentru stabilirea vinovăției profesionale, precum și acela al practicii judiciare - cu sublinierea unor circumstanțe specifice de care ar trebui să țină cont judecătorul la stabilirea vinovăției, cum ar fi acelea în care activitatea profesională se desfășoară de echipele de profesioniști, sau, după caz, acelea în care clientul însuși este un profesionist.

De asemenea, sunt studiate caracteristicile *prejudiciului* – element al răspunderii civile profesionale, pornind de la generalități privind această noțiune și continuând cu analiza unor prejudicii specifice, cum ar fi acela care reprezintă consecința *pierderii șansei de a obține un avantaj*. Această din urmă problemă este abordată în mod sintetic, trasându-se principalele linii directoare pe care instanțele trebuie să le aibă în vedere la stabilirea dreptului la dezdăunare și a întinderii acestui prejudiciu, caracteristic în principal răspunderii profesionale, remarcându-se atât tendințele practicii judiciare actuale, cât mai ales, dispozițiile noului Cod civil (art. 1385 alin. 4). Au fost rezervate capitolelor de conținut propriu-zis al lucrării enunțarea și analizarea situațiilor specifice fiecărei profesii în care pot fi create premisele unui astfel de prejudiciu (avocați, notari, executori judecătorești, medici).

Totodată, capitolul întâi analizează și problematica legăturii de cauzalitate, pornind de la teoriile generale ale cauzalității și enunțând dintre acestea pe acelea

aplicabile, de regulă, răspunderii profesionale (în special, echivalența condițiilor sau, după caz, cauzalitatea adecvată).

Capitolul al II-lea, denumit „**Răspunderea civilă profesională a judecătorilor și procurorilor**” cuprinde 6 secțiuni.

În debutul capitolului sunt abordate **principiile răspunderii civile a magistraților** (avându-se în vedere sistemele de drept care consacra o atare răspundere), structurate pe trei planuri principale: principii la nivelul Consiliului Europei, cu privire specială asupra răspunderii în cazul prejudiciului suferit ca urmare a unei arestări sau detenții contrare art. 5 par. 1-4 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale; principii consacrate în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, cu privire specială asupra cauzelor în care s-a reținut răspunderea statelor pentru încălcarea dreptului comunitar, inclusiv încălcarea de către instanțele judiciare naționale (*Francovich c. Italiei*, *Brasserie du Pecheur c. Germaniei*, *Kobler c. Austriei*); principii în lumina legislațiilor naționale.

Abordarea acestor din urmă principii, la nivel național (independența magistratului, respectarea autorității lucrului judecat, imposibilitatea substituirii căilor de atac prin acțiunea în răspundere pentru erori judiciare) este cu totul particulară, întrucât, pe de o parte, aceste reguli de bază nu sunt consacrate în mod expres în legislații, ci sunt „extrase” urmare a analizei minuțioase a principalelor sisteme de drept (doctrină și jurisprudență), iar pe de altă parte, ele pot constitui o valoroasă sursă de inspirație pentru legiuitor, despre care se remarcă faptul că, într-o viitoare reglementare, ar trebui să le consacre în mod expres, în scopul trasării clare a liniilor directoare ale răspunderii, pentru a reliefa și a explica destinatarii actului normativ atât scopul răspunderii magistraților, cât și limitele acesteia.

Sunt analizate nu numai principiile răspunderii civile profesionale a magistraților, ci și sistemele de drept, cum sunt acelea de *common-law*, în care predomină principiul imunității civile (Marea Britanie, Statele Unite ale Americii).

De asemenea, în cuprinsul aceleiași prime secțiuni a capitolului al doilea sunt prezentate și aspecte privind ***controlul exercitat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg în legătură cu actele jurisdicționale care au încălcat Convenția europeană pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale*** (sanționarea depășirii termenului rezonabil și modalități specifice de reparare a prejudiciului, cum ar fi acordarea „satisfacției echitabile”, etc). În același capitol este oferită, de asemenea, definiția răspunderii civile a magistraților, dublată de explicații privind natura juridică a respectivei răspunderi, distingându-se, în mod subtil, răspunderea magistraților care s-ar putea angaja urmare a acțiunii în regres a statului și căreia i se afirmă și demonstrează caracterul *sui-generis*, de răspunderea propriu-zisă a statului pentru erorile judiciare, despre care se afirmă și argumentează că este obiectivă, delictuală.

Un alt aspect meritoriu este reprezentat de ***analiza sintetică a problematicii răspunderii civile profesionale a magistraților în diferitele sisteme de drept***, pornind de la precedentele istorice (dreptul roman) și până la principalele sisteme contemporane de drept (belgian, ceh, elvețian, francez, finlandez, german, grec, islandez, luxemburghez, norvegian, olandez, portughez, spaniol etc).

De asemenea, cu o deosebită rigoare științifică sunt analizate ***condițiile răspunderii civile profesionale a magistraților***, pornind de la liniile generale ale jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și influența acesteia asupra condițiilor răspunderii și continuând cu o privire de ansamblu asupra răspunderii civile a magistraților, în dreptul românesc.

O atenție deosebită este acordată ***faptei ilicite***, cu expunerea câtorva dintre categoriile de acte de procedură posibil vătămătoare, astfel cum au fost consacrate în legislațiile și jurisprudența națională, precum și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg (cum sunt: denegarea de dreptate, nerespectarea principiilor fundamentale ale procesului – egalitatea armelor, contradictorialitatea, dreptul la apărare etc.).

În ceea ce privește condiția **vinovăției**, sunt tratate subiecte delicate, de finețe științifică, cum ar fi acela al *culpei grave (sau gravei-neglijențe) a magistraților*, subliniindu-se și compensându-se lipsa unei definiții legale a acestei noțiuni, prin analiza atentă a jurisprudenței instanțelor străine în această materie (franceze, italiene), dar și practicii Consiliului Superior al Magistraturii din România și, totodată, oferindu-se legiuitorului nostru o bogată sursă științifică de inspirație, în situația în care acesta va opta pentru definirea, cel puțin a principalelor trăsături ale acestui concept juridic (lucru recomandat în cuprinsul lucrării).

Avându-se în vedere experiența altor state europene, se atrage atenția asupra tendinței manifestate deja în Italia și Franța, însă abandonate în cele din urmă, de a înlocui noțiunea de *culpă gravă* a magistratului cu aceea de *culpă simplă* (cum se întâmplă în mod tradițional în cazul statului Luxemburg), recomandându-se evitarea unei atare soluții, întrucât ar fi primejdioasă prin dezvoltarea excesivă a litigiilor împotriva magistraților și prin încălcarea principiilor fundamentale ale independenței și imparțialității lor.

Un loc distinct în cuprinsul celui de-al doilea capitol al lucrării este rezervat **răspunderii obiective a statelor, pentru erorile judiciare** și, respectiv, pentru **funcționarea necorespunzătoare a justiției** (acest din urmă concept nefiind încă reglementat în sistemul nostru de drept, ci numai menționat în proiecte legislative, recomandându-se în cadrul propunerilor *de lege ferenda*, preluarea lui și în sistemul nostru), dar și particularităților privind **prejudiciul și legătura de cauzalitate**, cu relevarea principalelor linii directoare pe care le pot avea în vedere instanțele la determinarea quantumului prejudiciului cauzat prin erorile judiciare.

De asemenea, secțiuni distincte sunt rezervate **asigurării pentru răspundere civilă profesională** (subliniindu-se lipsa unor norme speciale cu privire la această materie, în țara noastră, oferindu-se, însă, legiuitorului nostru o bogată sursă de inspirație rezultat al analizei comparate a principalelor sisteme de drept străine), precum și **regulilor specifice de procedură** (fiind analizate, distinct, procedura aplicabilă în cazul erorilor judiciare în procesele civile – *lato sensu*

-, respectiv procedura aplicabilă în cazul erorilor judiciare în procesele penale, atât *de lege lata*, cât și având în vedere principalele propuneri legislative aflate în dezbatere).

În cuprinsul secțiunii consacrate regulilor de procedură sunt studiate și regulile speciale privind răspunderea civilă a judecătorilor și procurorilor în lumina O.G. nr. 94/1999 privind participarea României la procedurile în fața Curții Europene a Drepturilor Omului și a Comitetului de Miniștri ale Consiliului Europei și exercitarea dreptului de regres al statului în urma hotărârilor și convențiilor de rezolvare pe cale amiabilă a litigiilor, precum și procedura specială, denumită *prise à partie*, caracteristică sistemelor de drept de inspirație franceză.

Ultima secțiune a capitolului al doilea, intitulată „**Concluzii și propuneri de lege ferenda**”, trasează principalele coordonate pe care ar trebui să le aibă în vedere legiuitorul nostru într-o viitoare reglementare a răspunderii civile profesionale a magistraților. Astfel, se propune, în principal, abrogarea dispozițiilor din actualul Cod de procedură penală care prevăd obligativitatea exercitării acțiunii în regres a statului împotriva magistratului, unificarea reglementării în materia erorilor judiciare comise în procesele penale și, respectiv, în procesele civile (*lato sensu*).

De asemenea, se propune abandonarea condiționării răspunderii magistraților de prealabila răspundere disciplinară, lansând opțiunea condiționării prealabile a acesteia de existența unei hotărâri definitive condamnatorii în materie penală (singura hotărâre cu autoritate de lucru judecat în ceea ce privește fapta, vinovăția și persoana autorului, asupra unui litigiu civil ulterior). Totodată, sunt subliniate și deficiențele definiției propuse în proiectul de modificare a Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și a Codului de procedură penală în ceea ce privește definiția noțiunii de „*gravă neglijență*”, despre care remarcă faptul că aceasta este „în cerc”, reluând în cuprinsul său însuși termenul de definit, atunci când definiția face trimitere la „nesocotirea în mod grav și nescuzabil a normelor de drept material sau procesual”.

Pe de altă parte, se reține necesitatea ca legiuitorul să reflecteze asupra asigurării unui *mecanism eficient al reparării prejudiciilor cauzate prin neîndeplinirea de către stat a obligației de a asigura soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil* sau, mai larg spus, pentru funcționarea necorespunzătoare a serviciului justiției, eventual după modelul legislativ francez, enunțat în cuprinsul lucrării. Acest aspect este de o particulară importanță, mai ales în condițiile realităților sistemului nostru judiciar contemporan, caracterizat printr-un volum ridicat de activitate care constrânge la acordarea unor termene de judecată care pot să fie apreciate, în împrejurările concrete ale speței, ca nerezonabile în sensul art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului.

Capitolul al III-lea, intitulat „*Răspunderea civilă profesională a avocaților*” cuprinde 5 secțiuni și abordează, în principal, natura juridică a răspunderii, condițiile acesteia, procedura aplicabilă, asigurarea pentru răspundere civilă profesională, precum și concluziile și propunerile *de lege ferenda*.

Rețin atenția, pe de o parte, analiza extrem de minuțioasă a *principalelor obligații profesionale ale avocaților*, cu referiri multiple la practica judiciară străină (în special, franceză) și la distincțiile subtile între obligațiile de mijloace și de rezultat, iar, pe de altă parte, studiul atent al *concurșului culpei avocatului cu aceea a culpei clientului (profesionist sau nu) sau a altor profesionist ai dreptului*. În ceea ce privește *prejudiciul și raportul de cauzalitate*, sunt surprinse aspecte delicate ale practicii recente în materia prejudiciului constând în *pierderea unei șanse de a obține un avantaj*, relevându-se că șansa pierdută poate fi despăgubită, însă numai în măsura certitudinii, iar despăgubirea pierderii șansei reformării unei hotărâri judecătorești nu poate fi egală avantajului pe care această șansă l-ar fi procurat, dacă s-ar fi realizat. De asemenea, sunt oferite multiple exemple practice, în special din jurisprudența franceză.

În ceea ce privește *procedura aplicabilă*, se efectuează o analiză comparativă a sistemelor de drept românesc și francez, reliefându-se aspecte

privind prescripția dreptului la acțiune, instanța competentă, părțile, incidența și efectele autorității lucrului judecat în materie penală sau disciplinară cu privire la acțiunea în răspundere civilă profesională a avocaților, administrarea probelor (sarcina probei și limitele probelor determinate de necesitatea respectării principiului secretului profesional, cu indicarea principalelor coordonate care pot fi avute în vedere de instanțe, în această materie).

O secțiune distinctă este consacrată în mod expres ***asigurării pentru răspundere civilă profesională a avocaților***, cu prezentarea problematicii privind persoanele care pot încheia asigurare, a riscului asigurat, a situațiilor în care asiguratorul este exonerat de răspundere și a prejudiciilor care nu sunt acoperite de asigurare, precum și a situației sistemului de asigurări din Franța.

Reține atenția, în mod deosebit, și ultima secțiune a capitolului al treilea, în care sunt avansate ***propuneri de lege ferenda***, dar și critici asupra câtorva dintre modificările și completările recent propuse a fi aduse Legii nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat și care interesează, în mod punctual, lucrarea întocmită, subliniindu-se dificultățile cu care se pot confrunta instanțele, în lumina noilor reglementări propuse, mai cu seamă în cazul verificării și pronunțării asupra calității de reprezentant al unei persoane care se prezintă ca avocat, propunându-se, între altele, asigurarea accesului instanțelor la o bază informatizată de date în care să fie cuprinși toți avocații care activează la nivel național. De asemenea, se menționează că s-ar impune reglementarea, în mod expres, a posibilității atacării în instanță a hotărârii Consiliului baroului pronunțate în materia reclamațiilor privind onorariile avocațiale, în lumina și spiritul art. 6 par. 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Capitolul al IV-lea, denumit „***Răspunderea civilă profesională a notarilor***” conține 5 secțiuni, grupate după modelul capitolului anterior, respectiv: natura juridică a răspunderii, condițiile acesteia, procedura aplicabilă, asigurarea

pentru răspundere civilă profesională, precum și concluziile și propunerile *de lege ferenda*.

Se remarcă abordarea extrem de atentă a ***naturii juridice a răspunderii*** acestor profesioniști, optându-se pentru teza dualistă, conform căreia notarul poate răspunde delictual atunci când intervine în calitate de delegat al autorității statale și, respectiv, contractual, atunci când acționează ca mandatar al clienților. Sunt abordate, de asemenea, ***principalele obligații profesionale ale notarilor*** (obligația de autentificare și obligațiile conexe acesteia – de eficacitate, de investigare a identității părților, de verificare a veridicității și exactității declarațiilor părților, obligația de consiliere etc.), cu referiri multiple la practica judiciară străină (în special, franceză și belgiană), dar și românească - cu sublinierea, în special a practicii notariale calificabile ca eronate în anumite spețe, precum și cercetarea atentă a concursului culpei notarilor cu aceea a culpei clientului (profesionist sau nu) sau a altor profesioniști ai dreptului.

Referitor la ***prejudiciu și raportul de cauzalitate***, ca și în cazul răspunderii profesionale a avocaților, sunt surprinse aspecte complexe ale practicii recente în materia prejudiciului, constând în pierderea unei șanse de a obține un avantaj. Totodată, în ceea ce privește certitudinea prejudiciului, sunt prezentate principalele teorii lansate în doctrina franceză și aplicate în practica judiciară, pornind de la problema de a cunoaște dacă notarii au un adevărat „beneficiu de discuțiune” în sensul că răspunderea lor civilă ar avea caracter subsidiar, respectiv dacă victima prejudiciului ar avea la îndemână alte mijloace juridice pentru repararea daunei, prejudiciul nu ar mai avea caracter actual și cert, reținându-se soluția în sensul respingerii unei atare apărări.

În ceea ce privește ***procedura aplicabilă***, se efectuează o analiză comparativă a sistemelor de drept românesc și francez, urmându-se și urmărindu-se structura capitolului anterior privind răspunderea profesională a avocaților, relevând aspecte privind prescripția dreptului la acțiune, instanța competentă, părțile, administrarea probelor (sarcina probei și limitele probelor determinate de

necesitatea respectării principiului secretului profesional, cu indicarea principalelor dispoziții legale care vor fi avute în vedere de instanțe, în această materie).

Și în cadrul acestui capitol, o secțiune distinctă este consacrată în mod expres **asigurării pentru răspundere civilă profesională a notarilor**, cu prezentarea, în mod distinct, a persoanelor care vor încheia asigurare, a situațiilor în care asiguratorul este exonerat de răspundere și a prejudiciilor care nu sunt acoperite de asigurare, a limitei maxime a despăgubirilor, precum și a sistemului de asigurări din Franța.

În cadrul secțiunii rezervată **propunerilor de lege ferenda**, se avansează ideea că legiuitorul ar trebui să consacre, în mod expres, regula naturii delictuale a răspunderii civile notariale, câtă vreme acesta, în mod expres a menționat deja răspunderea contractuală, în cazul în care notarul acordă consultanță clientului său. De asemenea, se remarcă faptul că, în ceea ce privește asigurările de răspundere civilă profesională, s-ar impune modificarea Statutului Casei de Asigurări a Notarilor, în sensul stabilirii unei valori unice minime a primei de asigurare și a limitei maxime a despăgubirilor care pot fi acordate păgubitului sau notarului, propunerea fiind valabilă și pentru categoria de profesioniști – avocații.

Capitolul al V-lea, purtând titlul „**Răspunderea civilă profesională a executorilor judecătorești**” cuprinde 4 secțiuni, pe aceeași structură a capitolelor anterioare, respectiv: natura juridică a răspunderii, condițiile acesteia (cu relevarea principalelor obligații profesionale, a **concurșului culpei executorului cu alte categorii profesionale** sau cu aceea a clientului său ori a altor executori, a prejudiciului constând în pierderea șansei de câștig), procedura aplicabilă (acțiunea în răspundere, administrarea probelor și limitele acestora impuse de respectarea principiului secretului profesional), asigurarea pentru răspundere civilă profesională.

În cuprinsul secțiunii rezervate **concluziilor și propunerilor de lege ferenda**, se optează pentru oportunitatea consacrării de către legiuitor a naturii esențialmente contractuale a răspunderii civile a executorului, respectiv obligația

acestui de a încheia un contract de executare silită cu clientul său, în scopul înlăturării unei eventuale practici neunitare în materia calificării fundamentării răspunderii civile a acestor profesioniști.

De asemenea, anticipând tendința viitorului Cod de procedură civilă, se consideră preferabilă asigurarea unei reglementări unitare a tuturor categoriilor de executori, așadar includerea executorilor bancari în corpul unic al executorilor judecătorești, ținând seama de unele controverse ivite în practică cu privire la statutul executorilor bancari.

Capitolul al VI-lea, cu titlul „**Răspunderea civilă profesională a medicilor**” conține 7 secțiuni, în cuprinsul cărora sunt analizate **natura juridică** a răspunderii, cu relevarea celor mai recente tendințe ale doctrinei și practicii noastre și străine - în special franceze, și sunt abordate sistemele de drept ale principalelor state europene.

Atenție deosebită impune și secțiunea a treia a acestui capitol, privind **condițiile răspunderii profesionale medicale**, în conținutul căreia sunt enumerate și detaliate principalele **obligații profesionale medicale** (de îngrijire, de securitate, de informare și consiliere, de confidențialitate) - în lumina noilor reglementări din România asigurate de Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, dar și a practicii judiciare românești și străine, **culpa profesională (malpraxisul)** - cu numeroase exemplificări practice, **riscul medical** - cu explicații și analize practice, **prejudicii specifice** - inclusiv cele constând în pierderea șansei de a obține un avantaj, cu explicații și studii de caz.

În ceea ce privește **aspectele de procedură**, reține atenția analiza detaliată a elementelor de specificitate, constând, în principal, în procedurile alternative de soluționare a litigiilor având ca obiect răspunderea pentru malpractica medicală, precum și în administrarea unor mijloace de probă specifice – expertiza medico-legală (cu relevarea obiectivelor posibile ale expertizei, a desfășurării expertizei și a dificultăților cu care se poate confrunta expertul).

De asemenea, o secțiune distinctă este rezervată **asigurării pentru răspundere civilă profesională**, în cuprinsul căreia sunt indicate și comentate principalele dispoziții legale aplicabile, consacrate de Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății.

Totodată, în cuprinsul capitolului al VI-lea, s-a făcut o curajoasă și argumentată analiză a principalelor reglementări care vor fi asigurate de **noul Cod civil în materia răspunderii pentru încălcarea drepturilor la viață, sănătate și la integritate ale persoanei**, formulându-se și critici, dublate de propuneri de îmbunătățire a dispozițiilor noului Cod civil. De asemenea, se subliniază, în mod judicios, și insuficiența cadrului legislativ special pentru unele dintre domeniile care vor fi reglementate generic în cuprinsul noului Cod civil român, cum ar fi procrearea asistată medical, prin tehnica fertilizării *in vitro*.

De lege ferenda, se propune modificarea reglementării privind începutul cursului termenului de prescripție extinctivă pentru cazurile de *malpraxis* (reglementat de art. 677 din Legea nr. 95/2006, potrivit căruia termenul curge de la producerea prejudiciului), prin trimiterea la dispozițiile dreptului comun în materia prescripției, favorabile victimei prejudiciului.

În privința litigiilor deduse spre soluționare comisiilor speciale pentru cazurile de *malpraxis*, constituite la nivel județean, se propune consacrarea unor dispoziții care să asigure și să impună comisiilor abilitate un mai sporit rol activ, aceasta pentru a da eficiență procedurilor alternative de soluționare a litigiilor, în scopul degrevării instanțelor de judecată, desigur, fără a nesocoti părților și posibilitatea apelării la serviciul public al justiției.

Totodată, se propune modificarea și completarea dispozițiilor privind instanța competentă și soluționarea căii de atac împotriva deciziei pronunțate de comisia specială pentru cazurile de *malpraxis*, optând, *de lege ferenda*, pentru atribuirea competenței instanței de contencios administrativ, iar nu judecătoreiei, cum se prevede *de lege lata*.

Totodată, doctoranda propune, în mod justificat, și modificarea art. 644 alin. 1 din Legea nr. 95/2006 în sensul obiectivării răspunderii civile medicale în cazul răspunderii unităților sanitare publice sau private pentru prejudiciile produse în activitatea de prevenire, diagnostic sau tratament, în situația în care acestea sunt consecința infecțiilor intraspitalicești, a defectelor cunoscute ale aparaturii și dispozitivelor medicale, a materialelor sanitare, substanțelor medicamentoase și sanitare, având în vedere că repararea prejudiciilor suferite de pacient reprezintă piatra de temelie a răspunderii profesionale medicale.

Capitolul al VII-lea, intitulat „**Răspunderea civilă profesională a jurnaliștilor**” cuprinde 6 secțiuni. Capitolul debutează cu analiza introductivă a corelației dintre libertatea de exprimare și răspunderea civilă profesională a jurnaliștilor, în lumina recentelor tendințe ale Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg și a obligațiilor profesionale pe care aceasta le delimitează ca fiind în sarcina jurnaliștilor. Sunt analizate, de asemenea, principiile dreptului la imagine al persoanei, **corelația dintre dreptul la imagine și dreptul la informare, precum și limitele acestora**, particularitățile **faptei ilicite** constând în încălcări ale dreptului la imagine sau dreptului la respectarea vieții private, prin publicarea unor informații sau fotografii.

Sunt enunțate și argumentate ipoteze dintre cele mai variate în care au fost sau pot fi în conflict drepturile la imagine și la libera exprimare, cu referiri, în principal, la practica judiciară franceză, ceea ce conferă lucrării o valoroasă importanță practică. Astfel, sunt enumerate cazuri de speță în materia divulgării în presă a informațiilor privind sănătatea șefilor de stat sau a altor persoane publice, a salariilor, a informațiilor secrete, dar și a fotografiilor (reproducând imaginea persoanelor fotografiate în locuri publice, în cursul evenimentelor publice, ale oamenilor politici, copiilor, artiștilor și sportivilor, persoanelor nude, ale bunurilor și domiciliului).

De asemenea, sunt studiate și problemele specifice privind **exploatarea comercială a imaginii unei persoane**, precum și conflictul dintre respectarea dreptului la imagine și caricatura, parodia și marca.

În materia **prejudiciului**, rețin atenția modalitățile specifice de reparare a acestuia – publicarea unui comunicat sau a hotărârii judecătorești, dreptul la replică și la rectificare, dar și abordarea unor probleme de practică judiciară - în special privind cumulul reparării prin echivalent a prejudiciului moral cu publicarea unei hotărâri sau a scuzelor în *mass-media*.

Cât privește **aspectele de procedură**, sunt prezentate și oferite comentarii valoroase pentru practica judiciară, în special în ceea ce privește argumentele care sunt sau pot fi invocate în mod frecvent în apărare de jurnaliștii pârâți, privind protecția surselor jurnalistice și aflarea adevărului judiciar, respectiv în ceea ce privește procedurile speciale ale exercitării dreptului la replică și/sau la rectificare.

Deosebită atenție reclamă și secțiunea consacrată prezentării comparative a reglementării răspunderii civile a jurnaliștilor în principalele sisteme de drept (romano-germanic și de *common-law*), precum și secțiunea rezervată **răspunderii civile a jurnaliștilor în lumina noului Cod civil**, în cuprinsul căreia este analizată noua reglementare care urmează să își găsească aplicarea practică și sunt lansate propuneri de îmbunătățire a acesteia.

De lege ferenda, se pledează pentru reglementarea specială, în cuprinsul unui act normativ unic și unitar, a obligațiilor jurnaliștilor. Totodată, se susține necesitatea asigurării aceleiași reglementări unitare și referitor la exercitarea dreptului la replică și la rectificare, atât în ceea ce privește presa scrisă, cât și în ceea ce privește audiovizualul, subliniind utilitatea unei astfel de reglementări, pe de o parte, prin aceea că ar delimita cadrul procesual de exercitare a acestor drepturi, iar, pe de altă parte, că ar asigura în mod eficient, repararea în natură a prejudiciului adus principalelor atribute ale persoanei, putând degreva, cel puțin în parte, instanțele noastre cu privire la aceste categorii de litigii.

Capitolul al VIII-lea, care și încheie lucrarea, conține **concluziile privind răspunderea civilă profesională**, sintetizând principalele coordonate ale cercetării concretizate în paginile tezei. În final, se apreciază că, *de lege ferenda*, nu ar fi nici oportună, nici posibilă o reglementare unică a răspunderii civile a profesiilor juridice clasice (judecător, avocat, notar, executor judecătoresc), având în vedere că, dincolo de cele câteva aspecte comune, există diferențe importante de statut profesional. Pentru acest considerent, s-au formulat propunerile *de lege ferenda*, alături de concluziile particulare *pentru fiecare profesie*, în mod distinct, la finalul fiecărui capitol al lucrării.

III. Bibliografie

I. Literatura juridică română

A. *Tratate. Cursuri. Monografii. Teze de doctorat*

- 1) **Alexe, Cristina Emilia**, *Judecătorul în procesul civil, între rol activ și arbitrar*, vol. I, vol. II, Ed. C.H. Beck, București, 2008;
- 2) **Angheni, Smaranda ; Volonciu, Magda; Stoica, Camelia**, *Drept comercial*, Ed. C.H. Beck, București, 2008;
- 3) **Astărăstoae, Vasile; Trif, Almoș Bela**, *Responsabilitatea juridică medicală în România. Premise pentru un viitor drept medical*, Ed. Polirom, Iași, 2000;
- 4) **Barac, Lidia**, *Răspunderea și sancțiunea juridică*, Ed. Lumina Lex, București, 1997;
- 5) **Bîrsan, Corneliu**, *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole*, vol. I, Drepturi și libertăți, Ed. All Beck, București, 2005;
- 6) **Boroi, Gabriel**, *Căile de atac de retractare în procesul civil* (teză de doctorat), Universitatea București, Facultatea de Drept, 1995;
- 7) **Boroi, Gabriel**, *Codul de procedură civilă comentat și adnotat*, vol. I, Ed. All Beck, București, 2001;
- 8) **Boroi, Gabriel; Spineanu-Matei, Octavia**, *Codul de procedură civilă adnotat*, ed a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2007;
- 9) **Boroi, Gabriel**, *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, Ed. Hamangiu, București, 2008;
- 10) **Cantacuzino, Matei B**, *Elementele dreptului civil*, Ed. All Educational, București, 1998;
- 11) **Călin, Dragoș; Zaharia, Anamaria-Lucia; Lăcătușu, Roxana-Maria**, *Despre justiție și judecători. Interviuuri*, Ed. Universitară, București, 2010;
- 12) **Cărpenaru, Stanciu D.**, *Tratat de drept comercial român*, Ed. Universul Juridic, București, 2009;
- 13) **Cercelescu, Carmen Monica**, *Regimul juridic al presei. Drepturile și obligațiile jurnaliștilor*, Ed. Teora, București, 2002;
- 14) **Chiriță, Radu**, *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentarii și explicații*, vol. II, Ed. C.H. Beck, București, 2007;
- 15) **Ciobanu, Viorel Mihai**, *Tratat teoretic și practic de procedură civilă*, vol. II, Ed. Național, 1997;
- 16) **Ciucă, Valerius M.**, *Lecții de drept roman*, vol. III, Ed. Polirom, Iași, 2000;

- 17) **Cojocaru, Octavian**, *Organizarea judecătorească și administrarea justiției în România din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre*, Ed. Lumina Lex, București, 1998;
- 18) **Corhan, Adriana**, *Repararea prejudiciului prin echivalent bănesc*, Ed. Lumina Lex, București, 1999;
- 19) **Dănilă, Ligia**, *Organizarea și exercitarea profesiei de avocat*, Editura Lumina Lex, București, 1999;
- 20) **Deleanu, Ion**, *Tratat de procedură civilă*, vol. I, vol.II, Ed. All Beck, București, 2005;
- 21) **Dragomir, Eduard ; Paliță, Roxana**, *Organizarea și exercitarea profesiei de avocat*, Ed. Nomina Lex, București, 2010;
- 22) **Eliescu, Mihail**, *Răspunderea civilă delictuală*, Ed. Academiei RSR, București, 1972;
- 23) **Gilia, Claudia**, *Teoria statului de drept*, Ed. C.H. Beck, București, 2007;
- 24) **Jugastru, Călina**, *Repararea prejudiciilor nepatrimoniale*, Editura Lumina Lex, București, 2001;
- 25) **Leș, Ioan**, *Proceduri civile speciale*, Ed. All Beck, București, 2000;
- 26) **Leș, Ioan**, *Sisteme judiciare comparate*, Ed. All Beck, București, 2002;
- 27) **Mihai, Gheorghe I.; Motica, Radu I.** *Fundamentele dreptului. Optima Justitia*, Ed. All Beck, București, 1999;
- 28) **Nedelcu, Constantin**, *Avocatura în România*, vol. I, vol. II, Ed. Muntenia, Constanța, 2004;
- 29) **Nicolae, Marian**, *Prescripția extincțivă*, Ed. Rosetti, București, 2004;
- 30) **Niculeanu, Costel**, *Răspunderea comitentului la confluența dreptului civil, penal și administrativ*, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1997;
- 31) **Niculeasa, Mădălin**, *Profesiile liberale. Reglementare, doctrină, jurisprudență*, Ed. Universul Juridic, București, 2006;
- 32) **Pivniceru, Mona-Maria; Luca, Cătălin**, ș.a, *Deontologia profesiei de magistrat, Repere contemporane*, Ed. Hamangiu, București, 2008;
- 33) **Poenaru, Emil ; Murzea Cristinel**, *Profesiile juridice liberale*, Ed. Hamangiu, București, 2009;
- 34) **Popa, Ioan**, *Curs de drept notarial*, Universul Juridic, București, 2010;
- 35) **Popa, Ion**, *Tratat privind profesia de magistrat în România*, Ed. Universul Juridic, București, 2007;
- 36) **Romoșan, Ioan-Dorel**, *Vinovăția în dreptul civil român*, Ed. All Beck, București, 1999;
- 37) **Roos, Stefanie Ricarda (ed.); Danileț, Cristi (trad.)**, *Comentariu asupra principiilor de la Bangalore privind conduita judiciară*, Ed. C.H. Beck, București, 2010;
- 38) **Roș, Viorel; Bogdan, Dragoș; Spineanu-Matei, Octavia**, *Dreptul de autor și drepturile conexe*. Tratat, Ed. All Beck, București, 2005;
- 39) **Sferdian, Irina**, *Dreptul asigurărilor*, Ed. C.H. Beck, București, 2009;
- 40) **Spinei, Sebastian**, *Organizarea profesiilor juridice liberale*, Ed. Universul Juridic, București, 2010;
- 41) **Stătescu, Constantin, Bîrsan, Corneliu**, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, ed a IX-a revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2008;

- 42) **Stoica, Valeriu**, *Drept civil. Drepturile reale principale*, vol. I, Ed. Humanitas, București, 2004;
- 43) **Tănăsescu, Iancu; Tănăsescu, Gabriel; Tănăsescu, Camil**, *Transplantul și prelevarea*, Ed. CH Beck, București, 2008;
- 44) **Titulescu, Nicolae**, *Drept civil*, Ed. All Beck, București, 2004;
- 45) **Ungureanu, Ovidiu; Munteanu, Cornelia**, *Tratat de drept civil. Bunurile. Drepturile reale principale*, București, 2008;
- 46) **Vintilă, Gheorghe; Furtună, Constantin**, *Daunele morale. Studiu de doctrină și jurisprudență*, Ed. All Beck, București, 2002

B. Articole. Studii. Note. Legislație comentată și adnotată

- 1) **Barbu, Elena; Barbu, Silviu Gabriel**, *Dimensiunea constituțională a răspunderii magistraților - scurte considerații*, în *Răspunderea în dreptul constituțional*, Ed. C.H. Beck, București, 2007;
- 2) **Barbu, Vlad**, Aspecte privind răspunderea disciplinară și civilă a executorilor judecătorești, *Revista de Executare Silită* nr. 2/2005;
- 3) **Blidaru, Elena; Bujorean, Dragoș; Lăncrănjan, Alexandra**, *Rolul Curții europene a drepturilor omului ca legiuitor indirect în materia duratei rezonabile a procedurilor judiciare*, *Themis* nr. 1/2010;
- 4) **Boilă, Lacrima Rodica; Boilă, Adela Corina**, *Natura juridică a răspunderii civile a personalului medical în dreptul român*, *Dreptul* nr. 5/2009;
- 5) **Boilă, Lacrima Rodica**, *Răspunderea profesioniștilor din domeniul medical – o nouă ipoteză de răspundere civilă*, *Pandectele Române* nr. 7/2009;
- 6) **Boroi, Elena; Rotaru, Doina**, *Acte notariale, efecte juridice, rolul notarului public în diverse proceduri notariale*, *Buletinul notarilor publici* nr. 3/2008;
- 7) **Cheagă, Dumitru**, *Libertatea de exprimare și limitele criticii admisibile în cazul magistraților și funcționarilor publici în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului*, *Dreptul* nr. 11/2009;
- 8) **Chiuariu, Tudor**, *Dezvoltarea liniei de jurisprudență a Curții Europene de Justiție privind răspunderea civilă delictuală a Statelor Membre pentru încălcarea de către instanțele judecătorești naționale a dreptului comunitar*, *Curierul Judiciar* nr. 12/2006;
- 9) **Ciobanu, Viorel Mihai**, *Responsabilitatea serviciului public al justiției și a judecătorului*, *Revista Română de Drept Privat* nr. 1/2007;
- 10) **Ciutacu, Florin**, *Codul civil român adnotat*, Ed. Sigma, București, 2001;
- 11) **Corbu, Corina Alina**, *Raportul seminarului „Răspunderea disciplinară a magistraților și noțiunile de rea-credință și gravă neglijență în administrarea justiției, potrivit art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004”*, Internet, <http://www.csm-just.ro> (accesat la data de 23.05.2007);
- 12) **Cotuțiu, Aurelia**, *Considerații referitoare la răspunderea statului pentru erori judiciare penale*, *Dreptul* nr. 1/2003;

- 13) **Dumitrescu, Alexandra**, *De la Francovich la Köbler. Evoluția jurisprudenței Curții Europene de Justiție în materia răspunderii delictuale a statelor membre ale Uniunii Europene*, Revista Română de Drept Comunitar nr. 2/2005;
- 14) **Florian, Emese**, *Discuții în legătură cu răspunderea civilă a personalului medical pentru neîndeplinirea obligației privitoare la consimțământul informat al pacientului*, Dreptul nr. 9/2008;
- 15) **Galan, Marius Ionel**, *Coordonatele restrângerii libertății de exprimare în scopul apărării autorității și imparțialității puterii judecătorești*, Dreptul nr. 9/2008;
- 16) **Hamangiu, Constantin**, Codul civil adnotat vol.II, Ed. All Beck, București, 1999,
- 17) **Iosof, Radu**, *Considerații asupra naturii juridice a răspunderii statului pentru erori judiciare*, în Revista Română de Drept nr. 4/2009;
- 18) **Ivanovici, Laura; Danileț, Cristi**, *Răspunderea judecătorilor și procurorilor*, în Curierul judiciar nr. 1/2006;
- 19) **Lăcătușu, Roxana-Maria**, *Chestionar privind statutul magistraților-detașarea la alte instituții, reglementarea remunerării, aplicarea unui cod deontologic și răspunderea magistraților*, Internet <http://www.forumuljudecatorilor.ro> (accesat la data de 23.05.2010);
- 20) **Leș, Ioan**, *Statul de drept și răspunderea civilă a judecătorilor*, Dreptul nr. 5/1997;
- 21) **Leș, Ioan**, *Răspunderea juridică a notarilor publici*, în Studii de drept judiciar privat, Ed. CH Beck, București, 2008;
- 22) **Leș, Ioan**, *Considerații privind statutul judecătorilor și perspectiva unei noi organizări a Consiliului Superior al Magistraturii, în lumina Legii nr. 161/2003*, Curierul judiciar nr. 6/2003;
- 23) **Leș, Ioan; Spinei, Sebastian**, *Actul introductiv de instanță în procedura civilă română. Tehnici de sesizare a instanței, de citare a părților și de comunicare a actelor de procedură în dreptul român și dreptul european. Rolul executorului judecătoresc*, Revista Română de Executare Silită nr. 3/2009;
- 24) **Licu, Bogdan ; Manea, Tamara ; Burlacu, Ioan**, *Aspecte din jurisprudența Consiliului Superior al Magistraturii în materia răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor*, Justiția în actualitate nr. 1/2007;
- 25) **Manea, Tamara**, *Rea-credință și grava neglijență – forme ale vinovăției care atrag răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor*, Justiția în actualitate nr. 1/2007;
- 26) **Manea, Tamara**, *Aspecte din practica Consiliului Superior al Magistraturii în legătură cu răspunderea disciplinară a procurorilor pentru exercitarea funcției, inclusiv nerespectarea normelor de procedură, cu rea-credință sau din gravă neglijență, dacă fapta nu constituie infracțiune*, Dreptul nr. 4/2007;
- 27) **Manea, Tamara**, *Aspecte din jurisprudența Secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii în materia răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor*, Justiția în actualitate nr. 1/2009;
- 28) **Manea, Tamara ; Lăbuș, Ana Cristina**, *Aspecte din jurisprudența în materia răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor*, Justiția în actualitate nr. 2-3/2009;
- 29) **Mangu, Florin I.**, *Obligația personalului medical de a acorda asistență medicală sau îngrijiri de sănătate*, Pandectele Române nr. 9/2009;
- 30) **Mihai, Ducu**, *Statutul juridic al executorului judecătoresc*, Revista de Executare Silită nr. 2/2005;
- 31) **Mîndrilă, Nicolai**, *Prejudiciul moral cauzat prin mass-media*, Dreptul nr. 2/2009;

- 32) **Naubauer, Ștefan**, *Principiile fundamentale ce guvernează exercitarea profesiei de avocat în România*, Pandectele Române nr. 4/2010;
- 33) **Neculaescu, Sache**, *Răspunderea civilă delictuală în noul Cod civil – privire critică*, Dreptul nr. 4/2010;
- 34) **Nica, Elena Daniela**, *Raportul seminarului cu tema „Studii de caz comparat cu privire la sancționarea, eliberarea din funcție a magistraților pentru neîndeplinirea corespunzătoare a sarcinilor profesionale, cu accent pe limitele de apreciere a performanței judecătorilor în administrarea actului de justiție, impuse de conceptele de independență judiciară și inamovibilitate” – 29-30 mai 2007*, Justiția în actualitate nr. 2/2007;
- 35) **Pătulea, Vasile**, *Rolul și poziția magistratului în societatea pluralistă modernă*, în Dreptul nr. 7/2006;
- 36) **Petre, Ileana**, *Considerații în legătură cu răspunderea patrimonială a statului și a judecătorilor și procurorilor pentru erori judiciare, în lumina dispozițiilor constituționale și legale*, Dreptul nr. 9/2005;
- 37) **Piperea, Gheorghe**, *Despre persoane publice și daunele lor morale*, Curierul judiciar nr. 1/2008;
- 38) **Pop, Liviu**, *Tabloul general al răspunderii civile în textele noului Cod civil*, Revista Română de Drept Privat nr.1/2010;
- 39) **Popa, Cristin-Nicolae ; Popa, Diana-Persida**, *Considerații referitoare la Statutul magistraților*, Dreptul nr. 11/2003;
- 40) **Popa, Nicolae**, *Calitatea justiției – scurte considerații*, Buletinul Casației nr. 3/2006;
- 41) **Popescu, Corneliu-Liviu**, *Natura juridică a procedurii recuperării de stat a prejudiciului suferit în urma contenciosului european al drepturilor omului*, Curierul judiciar nr. 2/2003;
- 42) **Popescu, Corneliu-Liviu**, *Legalitatea, continuitatea și unicitatea ordinului profesional al avocaților din România (Partea a II-a)*, Curierul Judiciar nr. 2/2007;
- 43) **Popescu, Emanoil**, *Răspunderea juridică a jurnalistului (I)*, Revista română de dreptul muncii nr. 4/2002;
- 44) **Sârbulescu, Bogdan-Andrei**, *Reflecții cu privire la culpa profesională ca formă a vinovăției (I)*, Revista de Drept Penal nr. 2/1995;
- 45) **Sârbulescu, Bogdan-Andrei**, *Reflecții cu privire la culpa profesională ca formă a vinovăției (II)*, în Revista de Drept Penal nr. 3/1995;
- 46) **Stanomir, Ioan**, *Libertatea de exprimare și dreptul la informație: drepturi și responsabilități ale jurnaliștilor*, în Manual de jurnalism, Ed. Polirom, Iași, 2009;
- 47) **Ștefan, Tudorel; Andreșan-Grigoriu, Beatrice**, *Tratatul Uniunii Europene. Versiune consolidată*, Ed. Hamangiu, București, 2009;
- 48) **Udroiu, Mihail; Predescu, Ovidiu**, *Libertatea de exprimare, mass-media și prezumția de nevinovăție*, Dreptul nr. 9/2008;
- 49) **Ungur, Liviu**, *Răspunderea civilă a medicilor și a unităților sanitare*, Fiat Justitia nr. 1/2004;
- 50) **Ungureanu, Ovidiu; Munteanu, Carmen**, *Propunere de lege ferenda privind reglementarea dreptului la imagine asupra bunurilor*, Revista Română de Drept Privat nr. 1/2009;

- 51) **Voicu, Marin**, *Controlul activității profesionale a judecătorului*, Dreptul nr. 1/1996

II. Literatura juridică străină

A. *Tratate. Cursuri. Monografii*

- 1) **Arnaud, André-Jean**, *Dictionnaire encyclopédique de théorie et de sociologie du droit*, 2e ed., Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, Paris, 1993;
- 2) **Aubert, Jean-Luc**, *La responsabilité civile des notaires*, Ed. Defrenois, 4e edition, Paris, 2002;
- 3) **Bertrand, André**, *Droit a la vie privée et droit à l'image*, Ed. Litec, Paris, 1999;
- 4) **Cornu, Gerard**, *Vocabulaire juridique*, Ed. Quadrige - Presses Universitaires de France, Paris, 2001;
- 5) **Delacreuil, J.** *Rome The Law-Giver*, Ed. Routledge, London - New York, 1996;
- 6) **Guinchard, Serge; Moussa, Tony**, *Droit et pratique des voies d'exécution*, Ed. Dalloz, Paris, 2002;
- 7) **Kerbaol, Gwenola**, *La responsabilité des magistrats*, Ed. Presses Universitaires de France, Paris, 2006;
- 8) **Malaurie, Philippe; Aynes, Laurent ; Stoffel-Munck, Philippe**, *Obligațiile*, trad. Diana Dănișor, Ed. Wolters Kluwer, București, 2009;
- 9) **Melotte, Catherine**, *La responsabilité des professions juridiques*, Ed. Wolters Kluwer Belgium, Waterloo, 2006;
- 10) **Nelson, Harold L.; Teeter, Dwight L.**, *Law of mass communications. Freedom and control of print and broadcast media*, Ed. The Foundation Press. Inc., Mineola, New York, 1979;
- 11) **Paley-Vincent, Catherine**, *Responsabilité du médecin. Mode d'emploi*, Ed. Masson, Paris, 2002;
- 12) **Petitjean, Victor**, *Le statut de l'huissier de justice*, Ed. Bruylant, Bruxelles, 1973;
- 13) **Robertson, Geoffrey; Nicol, Andrew G. L.**, *The rights of journalists and broadcasters*, Ed. Longman, London, 1990;
- 14) **Slim, Hadi**, *La responsabilité professionnelle des avocats, avoués et conseils juridiques*, Ed. Litec, Paris, 2002;
- 15) **Taisne, Jean-Jacques**, *La déontologie de l'avocat*, Dalloz, Paris, 1997;
- 16) **Terré, François ; Simler, Philippe; Lequette, Yves**, *Droit civil. Les obligations*, 8e edition, Ed. Dalloz, Paris, 2002;
- 17) **Le Tourneau, Philippe; Cadiet, Loïc**, *Droit de la responsabilité et des contrats*, Ed. Dalloz, Paris, 2002;
- 18) **Le Tourneau, Philippe**, *Responsabilité civile professionnelle*, Ed. Dalloz, Paris, 2005;

- 19) **Vincent, Jean; Guinchard, Serge; Montagnier, Gabriel; Varinard André,** *Institutions judiciaires. Organisation, juridiction, gens de justice*, 7e édition, Ed. Dalloz, Paris, 2003;
- 20) **Wachsmann, Patrick,** *Libertés publiques*, Ed. Dalloz, Paris, 2000;
- 21) **Welsch, Sylvie,** *Responsabilité du médecin. Risques et réalités judiciaires*, Ed. Litec, Paris, 2000

B. Article. Studii. Note

- 1) **Ancel, Jean-Pierre,** *La protection des droits de la personne dans la jurisprudence récente de la Cour de Cassation*, în Rapport de la Cour de Cassation 2000;
- 2) **Beernaert, Marie-Aude,** *De l'épuisement des voies de recours internes en cas de dépassement du délai raisonnable*, Revue trimestrielle de droit de l'homme nr. 90/2004;
- 3) **Bruguière, Jean-Michel,** *Quand l'image des biens révèle la vie privée des personnes*, Recueil Dalloz nr. 10/2007;
- 4) **Campbell, Ian,** *La responsabilité des magistrats en Angleterre et Pays des Gaules*, în La responsabilité des magistrats, textes réunis par Simone Gaboriau et Hélène Pauliat, Presses Universitaires de Limoges, 2008;
- 5) **Canivet, Guy,** *La question de la responsabilité du juge en France*, Internet, <http://www.courdecassation.fr> (accesat la 08.04.2006);
- 6) **Canivet, Guy,** *La responsabilité des juges: approche comparative*, în La responsabilité des magistrats, textes réunis par Simone Gaboriau et Hélène Pauliat, Presses Universitaires de Limoges, 2008;
- 7) **Charlier, P.,** *Responsabilité des pouvoirs publics et separation des pouvoirs*, în Conseil de l'Europe, Pouvoir judiciaire et responsabilité publique pour les actes juridictionnels, Strasbourg, 1986;
- 8) **Chavagnon, Aurélie,** *La protection des sources des journalistes: la décevante loi no. 2010-1 du 4 janvier 2010*, Recueil Dalloz 2010, Internet, www.dalloz.fr, (accesat la data de 20.05.2010);
- 9) **Corpat, Isabelle,** *La dignité de la victime photographiée face à la liberté de la presse*, Recueil Dalloz nr. 10/ 2005;
- 10) **Deguergue, Maryse,** *Les champs généraux de la responsabilité et leur application aux magistrats*, în La responsabilité des magistrats, textes réunis par S. Gaboriau et. H. Pauliat, Presses Universitaires de Limoges, 2008;
- 11) **Delaporte-Carré, Christelle,** *Vie privée et droit a l'information; divulgation nominative des salaires*, Recueil Dalloz nr. 23/2007;
- 12) **Demeester, Marie-Luce,** *Avocat (responsabilité)*, în Repertoire civil, Dalloz, janvier 2009, Internet, <http://www.dalloz.fr> (accesat la data de 10.06.2010);
- 13) **Demme, Géraldine; Lorentz, Romain,** *Responsabilité civile et naissance d'un enfant. Aperçu comparatif*, Revue internationale de droit comparé nr. 1/2005;
- 14) **Deumier, Pascale,** *La pratique notariale, entre faux semblants coutumiers et pouvoir hybride d'interprétation*, RTDciv 2009, Internet, www.dalloz.fr, (accesat la data de 10.06.2010);
- 15) **Deumier, Pascale,** *Indentification d'un revirement de jurisprudence: de l'évolution presque prévisible au vrai faux revirement*, RTDciv 2009, Internet, www.dalloz.fr, (accesat la data de 10.06.2010);

- 16) **Dimitrakakis, Timos B**, *The liability of the state in the law of Greece*, in Council of Europe, *The liability of the state and regional and local authorities for damage caused by their agents and administrative services*, Strasbourg, 1981;
- 17) **Dony, Marianne**, *Le droit français. La responsabilité des états membres en cas de violation du droit communautaire*, in *Etudes des droit communautaire et de droit national comparé*, Ed. Bruylant, Bruxelles, 1997;
- 18) **Dreyer, Emmanuel**, *La mémoire des morts, le juge et la loi*, Recueil Dalloz nr. 8/2007;
- 19) **Dupeux, Jean Yves; Massis, Thierry**, *Droit de la presse, janvier 2005-juillet 2006*, Recueil Dalloz nr. 15/2007;
- 20) **Errera, Roger**, *Sur l'indépendance de la responsabilité des magistrats*, in *La responsabilité des magistrats, textes réunis par Simone Gaboriau et Hélène Pauliat*, Presses Universitaires de Limoges, 2008;
- 21) **Fabre-Magnan, Muriel**, *Avortement et responsabilité médicale*, RTDciv. nr. 2/2001;
- 22) **Fages, Bertrand**, *Indemnisation du préjudice causé par l'annulation d'une promesse et remboursement des frais imprudemment exposés sur les biens avant la date de réitération*, RTD civ 2009, Internet, www.dalloz.fr, (accès la date de 10.06.2010);
- 23) **Fages, Bertrand**, *L'avocat et les fausses déclarations de son client. Nul ne saurait voir sa responsabilité engagée pour n'avoir pas rappelé à une partie le principe élémentaire de bonne foi ou les conséquences de sa transgression*, RTD civ 2008, Internet, www.dalloz.fr, (accès la date de 05.06.2010);
- 24) **François, Lyn**, *Le conflit entre la liberté d'expression et la protection de la réputation ou des droits d'autrui: la recherche d'un „juste équilibre” par le juge européen*, Recueil Dalloz nr. 43/2006;
- 25) **Frison-Roche, Marie-Anne**, *La responsabilité des magistrats, l'évolution d'une idée*, JCP, G. 1999;
- 26) **Gauthier, Pierre-Yves**, *Le devoir de compétence de l'avocat ou l'invitation à être à jour des manuels et revues juridiques*, RTD civ 2009, Internet, www.dalloz.fr, (accès la date de 10.06.2010);
- 27) **Gauthier, Pierre-Yves**, *L'obligation du conseil du rédacteur d'acte: un devoir quasi-légal envers toutes les parties*, RTDciv 2009, Internet, www.dalloz.fr, (accès la date de 13.06.2010);
- 28) **Geiger, Christophe**, *Droit des marques et liberté d'expression (de la proportionnalité de la libre critique)*, Recueil Dalloz nr. 13/2007;
- 29) **Hassler, Theó**, *Les progrès de la liberté de l'image des personnes en 2004 (les évolutions de la jurisprudence de la Cour de cassation en 2004)*, Recueil Dalloz nr. 11/ 2005;
- 30) **Hassler, Theó**, *Droits de la personnalité: rediffusion et droit à l'oubli*, Recueil Dalloz nr. 40/2007;
- 31) **Hauser, Jean**, *L'objet et l'étendue du droit au secret de la personnalité: que peut-on cacher et à qui?*, RTD civ. nr. 1/2005;
- 32) **Hauser, Jean**, *Information médicale: un terrain trop occupé?*, RTD civ. 2008, Internet, www.dalloz.fr, (accès la date de 14.06.2010);
- 33) **Hauser, Jean**, *L'enfant ou l'enfance? Le droit à l'image (1)*, Recueil Dalloz 2010, Internet, www.dalloz.fr, (accès la date de 07.06.2010) ;
- 34) **Heitland, Horst**, *La responsabilité pénale, civile et disciplinaire des juges en Allemagne* in *La responsabilité des magistrats, textes réunis par Simone Gaboriau et Hélène Pauliat*, Presses Universitaires de Limoges, 2008;

- 35) **Jourdain, Patrice**, *La preuve de l'exécution du devoir de conseil du notaire et les mentions de l'acte instrumentaire*, RTD civ 1998, Internet, www.dalloz.fr, (accesat la data de 10.06.2010);
- 36) **Jourdain, Patrice**, *Le devoir de conseil d'avocat est absolu, comme celui du notaire*, RTD civ 1998, Internet, www.dalloz.fr, (accesat la data de 10.06.2010);
- 37) **Jourdain, Patrice**, *Préjudice consécutif à l'annulation d'une vente: l'acquéreur peut-il demander au notaire réparation d'un préjudice correspondant à sa créance de restitution du prix?*, RTD civ. nr. 1/2000;
- 38) **Jourdain, Patrice**, *L'indemnisation de l'enfant né handicapé: l'Assemblée plénière enterine la position de sa première chambre civile*, RTDciv. nr. 1/2001;
- 39) **Jourdain, Patrice**, *Infections nosocomiales : l'obligation de résultat et la preuve du lien de causalité*, RTD civ. nr. 3/2001;
- 40) **Jourdain, Patrice**, *Causalité juridique et incertitude scientifique. A propos du lien de causalité entre le vaccin contre l'hépatite B et l'apparition de la sclérose en plaque*, RTD civ. nr. 4/2001;
- 41) **Jourdain, Patrice**, *La responsabilité du fabricant du vaccin contre l'hépatite B et la preuve du défaut de sécurité du produit*, RTD civ. nr. 4/2001;
- 42) **Jourdain, Patrice**, *Imputabilité d'une contamination virale a une transfusion sanguine: la preuve par exclusion du lien de causalité érigée en présomption de droit*, RTD civ. nr. 4/2001;
- 43) **Jourdain, Patrice**, *Lien de causalité: toujours l'équivalence des conditions*, RTD civ. nr. 2/2002;
- 44) **Jourdain, Patrice**, *Responsabilité du notaire et certitude du dommage*, RTD civ nr. 1/2003;
- 45) **Jourdain, Patrice**, *La faute contractuelle d'un mandataire est susceptible d'engager sa responsabilité délictuelle envers les tiers*, RTD civ nr. 3/2004;
- 46) **Jourdain, Patrice**, *L'obligation de résultat du chirurgien dentiste dans la fourniture d'une prothèse couvre les défauts de conception*, RTD civ. nr. 1/2005;
- 47) **Jourdain, Patrice**, *Certitude du préjudice et responsabilité notariale: la confusion s'installe, une clarification s'impose*, RTD civ nr. 2/2005;
- 48) **Jourdain, Patrice**, *Des précisions bienvenues sur la notion de préjudice d'agrément*, RTD civ. nr. 1/2006;
- 49) **Jourdain, Patrice**, *Abus de la liberté d'expression: place et application de l'article 1382 en cas de critique des produits et services*, RTD civ 2008 Internet, www.dalloz.fr, (accesat la data de 13.06.2009);
- 50) **Jourdain, Patrice**, *La responsabilité de l'avocat et les revirements de jurisprudence*, RTD civ 2009, Internet, www.dalloz.fr, (accesat la data de 10.06.2010);
- 51) **Jourdain, Patrice**, *Responsabilité médicale: quel critère distinctif de la faute et de l'aléa thérapeutique en cas de lésion consécutive à une intervention chirurgicale?*, RTD civ. 2009, Internet, www.dalloz.fr, (accesat la data de 13.06.2009);
- 52) **Jourdain, Patrice**, *Les nouveaux usages de la perte d'une chance*, RTD civ. 2010, Internet, www.dalloz.fr, (accesat la data de 12.06.2010);
- 53) **Jourdain, Patrice**, *Evaluation du préjudice et obligations du juge*, RTD civ. 2010, Internet, www.dalloz.fr, (accesat la data de 12.06.2010);
- 54) **Kubler, François**, *Le rôle du juge dans une société en mutation*, in Conseil de l'Europe, Pouvoir judiciaire et responsabilité publique pour les actes juridictionnels, Strasbourg, 1986;

- 55) **Lavric, Sabrina**, *Protection des sources des journalistes*, Recueil Dalloz 2008, Internet, www.dalloz.fr, (accesat la data de 23.06.2009);
- 56) **Lepage, Agathe; Marino, Laure; Bigot, Christophe**, *Droits de la personnalité - juillet 2006-juillet 2007*, Recueil Dalloz nr. 39/2007;
- 57) **Lokiec, Pascal**, *La décision médicale*, RTD civ nr. 4/2004;
- 58) **Marguénaud, Jean-Pierre**, *La responsabilité des magistrats sous le regard de l'Europe: les apports de la Convention européenne des droits de l'Homme et de la jurisprudence de la Cour*, în *La responsabilité des magistrats, textes réunis par Simone Gaboriau et Hélène Pauliat*, Presses Universitaires de Limoges, 2008;
- 59) **Markesinis, Basil**, *Réflexions d'un comparatiste sur et à partir de l'arrêt Perruche*, RTD civ. nr. 1/2001;
- 60) **Marmoz, Franck**, *Nul n'est censé ignorer que la jurisprudence peut changer...*, Recueil Dalloz nr. 42/2006;
- 61) **Mbongo, Pascal**, *Secret des sources journalistiques et vérité judiciaire. Une aporie de la prééminence du droit*, Recueil Dalloz nr. 11/2005 ;
- 62) **Morozzo della Rocca, F.**, *Les diverses formes de la responsabilité personnelle du juge*, în *Conseil de l'Europe, Pouvoir judiciaire et responsabilité publique pour les actes juridictionnels*, Strasbourg, 1986;
- 63) **Penneau, Jean**, *Droit médical: panorama 2005*, Recueil Dalloz nr. 10/2006;
- 64) **Tricoire, Agnes**, *Les oeuvres et les visages: la liberté de création s'affirme contre le droit à la vie privée et le droit à l'image*, Recueil Dalloz 2008, Internet, www.dalloz.fr, (accesat la data de 05.09.2009);
- 65) **Velu, Jacques**, *Elements essentiels d'un regime de responsabilité publique pour les actes juridictionnels*, în *Conseil de l'Europe, Pouvoir judiciaire et responsabilité publique pour les actes juridictionnels*, Strasbourg, 1986

III. Rapoarte și instrumente oficiale internaționale

- 1) *L'Europe judiciaire*, éditions du Conseil de l'Europe, 2000;
- 2) Conseil Consultatif de Juges Europeens, *Ethique et responsabilité des juges*, juin 2002;
- 3) Les documents de travail du Senat français, serie Legislation comparée, Internet, <http://www.senat.fr>. (accesat la data de 10.07.2008)

IV. Jurisprudență

A. Culegeri

- 1) **Perju, Pavel**, *Practică judiciară civilă comentată și adnotată*, Ed. Continent XXI, București, 1999;
- 2) **Angheni, Smaranda, ș.a.**, *De la Curtea Supremă de Justiție la Înalta Curte de Casație și Justiție, Buletinul jurisprudenței 1990-2003*, Ed. All Beck, 2004;
- 3) Curtea de Apel București, *Culegere de practică judiciară în materie civilă 2007*, Ed. Wolters Kluwer, București, 2007

B. Hotărâri ale instanțelor naționale

- 1) *Înalta Curte de Casație și Justiție*, Secția civilă și de proprietate intelectuală, dec. nr. 8983/2009, Internet, http://www.csj.ro/cautare_decizii.asp (accesat la data de 20.05.2010);
- 2) *Înalta Curte de Casație și Justiție*, Secția civilă și de proprietate intelectuală, dec. nr. 8801/2009, Internet, <http://www.scj.ro> (accesat 10.06.2010).
- 3) *Înalta Curte de Casație și Justiție*, Secția Civilă și de proprietate intelectuală, dec. nr. 8768/2009, Internet, <http://www.scj.ro> (accesat la 20.05.2010);
- 4) *Înalta Curte de Casație și Justiție*, Secția civilă și de proprietate intelectuală, dec. nr. 3883/2008, Internet, www.csj.ro/cautare_decizii.asp (accesat la data de 20.05.2009);
- 5) *Înalta Curte de Casație și Justiție*, Secția civilă și de proprietate intelectuală, dec. 2600/2008, Dreptul nr. 4/2009, p. 284;
- 6) *Înalta Curte de Casație și Justiție*, Secția civilă și de proprietate intelectuală, dec. nr. 1481/2008, Dreptul nr. 2/2009, p. 253;
- 7) *Curtea de Apel București*, Secția a IV-a civilă, dec. nr. 896/2 mai 2007, în *Curtea de Apel București, Culegere de practică judiciară în materie civilă 2007*, Ed. Wolters Kluwer, București, 2007, p. 546-551;
- 8) *Înalta Curte de Casație și Justiție*, Secția civilă și de proprietate intelectuală, decizia nr. 422/2006, Dreptul nr. 1/2007, p. 69-79;
- 9) *Înalta Curte de Casație și Justiție*, Secția civilă și de proprietate intelectuală, dec. nr. 10355/2005, Internet, www.scj.ro/cautare_decizii.asp (accesat la data de 10.06.2009);
- 10) *Înalta Curte de Casație și Justiție*, Secția civilă și de proprietate intelectuală, dec. nr. 3189/2005, Dreptul nr. 12/2006, p. 260;
- 11) *Înalta Curte de Casație și Justiție*, Secția civilă și de proprietate intelectuală, dec. nr. 1990/2005, Internet, www.csj.ro/cautare_decizii.asp (accesat la data de 20.05.2010);
- 12) *Înalta Curte de Casație și Justiție*, Secția civilă și de proprietate intelectuală, dec. nr. 6976/2004, Dreptul nr. 3/2006, p. 260;
- 13) *Înalta Curte de Casație și Justiție*, Secția civilă și de proprietate intelectuală, dec. nr. 1276/2004, Internet, www.scj.ro/cautare_decizii.asp (accesat la data de 10.06.2009);
- 14) *Înalta Curte de Casație și Justiție*, Secția civilă și de proprietate intelectuală, dec. nr. 204/2004, Internet, www.scj.ro/cautare_decizii.asp (accesat la data de 10.06.2009);
- 15) *Înalta Curte de Casație și Justiție*, Secția civilă și de proprietate intelectuală, dec. nr. 1019/2003, Internet, www.scj.ro/cautare_decizii.asp (accesat la data de 10.06.2009);
- 16) *Curtea Supremă de Justiție*, dec. civ. nr. 865/1995, în Dreptul nr. 2/1996, p. 115;
- 17) *Curtea Supremă de Justiție*, s.civ., dec. nr. 10/01.02.1993 în S. Angheni ș.a., *De la Curtea Supremă de Justiție la Înalta Curte de Casație și Justiție*, Buletinul jurisprudenței, 1990-2003, Ed. All Beck, București, 2004, p. 304;
- 18) *Tribunalul Suprem*, col. civ., dec. nr. 2/1965, în CD 1965, p. 141-142;

- 19) *Tribunalul Suprem*, col. civ, dec. nr. 34/1965, în CD 1965, nr. 74, p. 201;
- 20) *Tribunalul Suprem*, col. civ, dec. nr. 1240/1965, în CD 1965, nr. 73, p. 199;
- 21) *Înalta Curte de Casație și Justiție*, secția I, dec. nr. 213/17 iunie 1886, F. Ciutacu, Codul civil român adnotat, Ed. Sigma, București, 2001, p.556;
- 22) *Curtea de Apel București*, Secț. a III-a, dec. nr. 82/20.03.1886, în F. Ciutacu, Codul civil român adnotat, Ed. Sigma, București, 2001, p.556;
- 23) *Tribunalul Ilfov*, I, 262 mart.5/80 Dreptul nr. 18/180, în C. Hamangiu, Codul civil adnotat vol.II, Ed. All Beck, București, 1999, p.523;
- 24) *Judecătoria Sectorului 1 București*, sent. civ. nr. 16652/30.11.2007, Curierul judiciar nr. 2/2008, p. 49-52;

C. Hotărâri ale instanțelor străine

Curți Supreme de Justiție

- 1) Cass. 1re civ., 11 mars 2010 nr. 09-13.047, Dalloz actualite, 24 mars 2010, www.dalloz.fr (accesat la 06.06.2010) ;
- 2) Cass. 1re civ., 25 mars 2010, nr. 08-20.351, Dalloz actualite, 8 avril 2010, www.dalloz.fr (accesat la 06.06.2010) ;
- 3) Cass. 1re civ., 25 mars 2010, nr. 09-12.294, Internet, <http://www.dalloz.fr>. (accesat 05.05.2010);
- 4) Cass. 1re civ 8 avr. 2010 nr. 09-12824 (Internet, www.dalloz.fr, accesat la 21.05.2010);
- 5) Cass. 1re civ., 6 mai 2010, nr. 09-142, Dalloz actualite, 28 mai 2010;
- 6) Cass. 1re civ., 3 juin 2010 nr. 09-13591, www.dalloz.fr (accesat la 15.06.2010);
- 7) Cass. 1re civ., 8 janv. 2009, nr. 07-1780 , www.dalloz.fr (accesat la 15.06.2010);
- 8) Cass. 1 re civ., 22 janv. 2009, JCP G. II 10031;
- 9) Cass. 1re civ., 5 fevr. 2009, Bull.civ I nr. 21;
- 10) Cass. 1 ere civ., 18 fevr. 2009, nr. 08-15979, RDSS 2009, 359;
- 11) Cass. 1re civ., 14 mai 2009 nr. 08-15899, www.dalloz.fr (accesat la 15.06.2010);
- 12) Cass. 1re civ., 11 juin 2009, JCP 2009 nr. 38, 237;
- 13) Cass. 1 ere civ., 9 juill. 2009, nr. 08-11073, D. 2009. 1968;
- 14) Cass. 1re civ, 9 juill. 2009, nr. 08-17579, D. 2009;
- 15) Cass. 1 ere civ., 24 sept. 2009, nr. 08-16305, D. 2009. AJ 2342;
- 16) Cass. 2e civ., 19 nov. 2009, RCA 2010;
- 17) Cass. 1re civ , 23 janv. 2008, n° 06-17.489, www.dalloz.fr (accesat la 15.06.2010);
- 18) Cass. 1re civ., 31 janv. 2008, nr. 04-20151, Internet, <http://www.courdecassation.fr>. (accesat 05.05.2010);
- 19) Cass 1 ere civ., 14 fevr. 2008, nr. 07-11710, JCP 2008, II 10080;
- 20) Cass. 1 re civ., 13 mars 2008, nr. 06-16069;

- 21) Cass. 1re civ., 13 mars 2008, nr. 06-21502;
- 22) Cass. Com., 8 avr. 2008, no. 06-10961, www.courdecassation.fr (accesat la 12.06.2009);
- 23) Cass. 1re civ, 8 avr. 2008 no. 07-11251, www.courdecassation.fr (accesat la 12.06.2009);
- 24) Cass. 1re civ., 7 mai 2008, nr. 07-14.872, www.dalloz.fr (accesat la 15.06.2010);
- 25) Cass. 1ere civ., 22 mai 2008, nr. 06-17.080, D. 2008, AJ 1544;
- 26) Cass. 2^e civ., 11 sept. 2008 nr. 07-18.483, www.dalloz.fr (accesat la 15.06.2010);
- 27) Cass. 1re civ., 18 sept. 2008, nr. 07-12170, RTD civ. 2009, p. 123;
- 28) Cass. 1re civ., 18 sept. 2008, nr. 07-13080, www.dalloz.fr, accesat la 15.06.2010;
- 29) Cass. 1re civ., 16 oct. 2008, nr. 07-17605, RDSS 2008, 1157;
- 30) Cass. 1re civ., 30 oct. 2008, nr. 07-17507, www.dalloz.fr (accesat la 15.06.2010);
- 31) Cass. 1re civ., 13 nov. 2008, nr. 07-15049, D. 2008. 3010;
- 32) Cass. 1re civ., 21 nov. 2008, nr. 18.142, Internet, <http://www.courdecassation.fr> (accesat la 10.06.2009);
- 33) Cass. 1re civ, 27 nov. 2008 nr. 07-15963, D. 2008.3085;
- 34) Cass. 1re civ., 27 nov. 2008, nr. 07-18.875, D. 2009, 1122;
- 35) Cass. 1re civ., 27 nov. 2008, nr. 07-18.142, JCPG 2009 IV 1013 Internet, <http://www.courdecassation.fr> (accesat la 10.06.2009);
- 36) Cass. 1re civ., 16 janv. 2007, nr. 04-16533, RCA 2007;
- 37) Cass. 1re civ., 30 janv. 2007, nr. 05-18100, Bull.civ. I nr. 43;
- 38) Cass. 1re civ., 27 fevr. 2007, RTD civ. 2007, p. 327;
- 39) Cass. Crim 13 mars 2007, nr. 06-85422, www.dalloz.fr (accesat la 02.06.2010);
- 40) Cass. 1re civ., 13 mars 2007, Recueil Dalloz nr. 27/2007, p. 1929;
- 41) Cass. 1re civ., 3 avr. 2007 nr. 06-12831, www.dalloz.fr (accesat 10.06.2010);
- 42) Cass. Ass.Plen, 13 avr. 2007, Juris-Data nr. 2007-038491, JCP 2007, act. 211;
- 43) Cass. 1re civ., 15 mai 2007, nr. 06-18.448, D. 2007, AJ 1603;
- 44) Cass. 1re civ., 15 mai 2007, nr. 06-18.449, D. 2007, AJ 1603;
- 45) Cass. 1re civ., 14 juin 2007, nr. 06-10812, Bull. Civ. I, nr. 233;
- 46) Cass. 2^e civ., 7 juill. 2007, BICC no. 672/1er dec. 2007;
- 47) Cass. 1re civ, 19 sept 2007, Bull.civ. I nr. 294;
- 48) Cass. 2^e civ., 2 oct. 2007 nr. 06-16936, RCA 2007, p. 357;
- 49) Cass. 1re civ., 30 oct. 2007 nr. 05-16789, www.dalloz.fr, accesat la data de 05.06.2010;
- 50) Cass. 1re civ., 22 nov. 2007, Bull.civ. I nr. 366;
- 51) Cass. 1re civ., 6 dec. 2007, D. 2008, 192;
- 52) Cass. Crim., 4 mai 2006, BICC nr. 645/01.08.2006;
- 53) Cass. 1re civ., 16 mai 2006, nr. 04-12929;
- 54) Cass. 3re civ., 8 juin 2006, Bull. civ. III nr. 145;
- 55) Cass. 2^e civ., 19 oct. 2006, Recueil Dalloz nr. 39/2006, p. 2691-2692;
- 56) Cass. 1re civ., 24 oct. 2006, Recueil Dalloz nr. 40/2006, p. 2754;
- 57) Cass. 1re civ., 7 nov. 2006, în Recueil Dalloz nr. 43/2006, p. 2925;

- 58) Cass. 1re civ., 14 nov. 2006, Recueil Dalloz nr. 43/2006, p. 2948-2949;
- 59) Cass. 1re civ., 12 dec. 2006, Recueil Dalloz nr. 8/2007, p. 541;
- 60) Cass. 1re civ., 19 dec. 2006, Recueil Dalloz nr. 5/2007, p. 304;
- 61) Cass. 1re civ., 4. janv. 2005, RTD civ nr. 2/2005, p. 402;
- 62) Cass. 1 re civ., 1 feb. 2005, nr. 03-11956, Bull. Civ. I nr. 56;
- 63) Curtea federală din Germania, cauza Lila-Postkarte, 3 febr. 2005, GRUR 2005, p. 583;
- 64) Cass. 1 re civ., 1 mars 2005, Recueil Dalloz nr. 14/2005, p. 913;
- 65) Cass. 1re civ., 15 mars 2005, Bull.civ I, nr. 132;
- 66) Cass. 1re civ., 12 avr. 2005, Bull.civ. I nr. 179;
- 67) Cass. 2e civ., 19 avr. 2005, RTD civ. nr.1/2006, p. 119;
- 68) Cass. 1re civ., 25 mai 2005, nr. 03-18261 (Internet, www.dalloz.fr, accesat la 21.05.2010);
- 69) Cass. 1re civ., 5 iul. 2005, www.courdecassation.fr (accesat la data de 07.05.2010);
- 70) Cass. 1re civ., 29 nov. 2005, Recueil Dalloz nr. 10/2006, p. 694;
- 71) Cass. 1 re civ., 10 fev. 2004, nr. 99-20716, Bull.civ. I nr. 44;
- 72) Cass. 1re civ., 3 mai 2004, nr. 02-10474;
- 73) Cass. Ass. Plen, 7 mai 2004, apud O. Ungureanu, C. Munteanu, *Propunere de lege ferenda...*, p. 220;
- 74) Cass. 1re civ., 18 mai 2004, RTD civ nr. 3/2004, p. 517;
- 75) Cass. 1re civ., 3 iun. 2004, D 2005, Pan. 2647;
- 76) Cass. 2e civ., 3 iun. 2004, Gaz. Pal. 2005 nr. 350, p. 14;
- 77) Cass. 1re civ., 15 juin 2004, RTD civ. nr.1/2005, p. 99;
- 78) Cass.1re civ., 8 juin 2004, nr. 01-14389, www.dalloz.fr (accesat la 15.06.2010);
- 79) Cass.1re civ., 6 juill. 2004, nr. 02-15419, www.dalloz.fr (accesat la 15.06.2010);
- 80) Cass. 1re civ., 26 oct. 2004, RTD civ nr. 2/2005, p. 402;
- 81) Cass. 2e civ., 4 nov. 2004, Recueil Dalloz nr. 10/ 2005, p. 696;
- 82) Cass. 2e civ., 7 oct. 2004 nr. 02-14.264, Bull.civ. nr. 450;
- 83) Cass. 1re civ., 9 nov. 2004, RTD civ nr. 2/2005, p. 401;
- 84) Cass. 1 ere civ., 23 nov. 2004, RTD civ. nr. 1/2005, p. 139;
- 85) Cass 1re civ., 21 janv. 2003, nr. 0019522, RCA 2003, p. 109;
- 86) Cass 1re civ., 26 fevr. 2003, www.courdecassation.fr (accesat la 22.01.2007);
- 87) Cass 2e civ, 5 iun. 2003, www.courdecassation.fr (accesat la data de 07.05.2010);
- 88) Cass. 1re civ., 8 juill.2003 nr. 01-01080, Bull.civ. I nr. 164;
- 89) BGH nr. VI ZR 404/09 dec. 2003, www.bundesgerichtshof.de, apud O. Ungureanu, C. Munteanu, *Propunere de lege ferenda...*, p. 218;
- 90) Cass. 1re civ., 9 apr. 2002, Bull.civ. I, nr. 116;
- 91) Cass 1re civ., 2 juill. 2002, Internet, <http://www.caducee.net> (accesat la 23.07.2006);
- 92) Cass. 1re civ., 2 oct. 2002, Barbeau c/ Marceau et autres, nepubl.;
- 93) Cass. 1 re civ., 29 oct. 2002, Internet, <http://www.jurisques.com> (accesat la 18.08.2008);
- 94) Cass. 1 re civ, 21 nov. 2002, Bull. Civ.II nr. 269;

- 95) Cass. soc., 14 fevr. 2001, Juris-Data nr. 2001-008303;
- 96) Cass. 1re civ., 20 fevr. 2001, Internet, www.courdecassation.fr (accesat la 09.05.2007);
- 97) Cass. Ass. Plen., 23 fevr. 2001, citată de J. Vincent, S. Guinchard, G. Montagnier, A. Varinard, op.cit, p. 241;
- 98) Cass. 1re civ., 27 mars 2001, www.dalloz.fr (accesat la 17.06.2009);
- 99) Cass. 1re civ., 4 avr. 2001, apud J.-L. Aubert, op.cit, p. 120;
- 100) Cass. 1 re civ., 2 mai 2001, RTD civ., 2001, p. 618 ;
- 101) Cass. 1re civ., 9 mai 2001, Juris-Data nr. 2001-009512;
- 102) Cass. 1re civ, 6 juin 2001, Internet, <http://www.jurisques.com> (accesat la 13.04.2008) ;
- 103) Cass. 1re civ, 9 oct. 2001, Bull civ. I nr. 248;
- 104) Cass. 1re civ 4 dec. 2001, RTD civ. nr. 2/2002, p. 308;
- 105) Cass. 1 re civ, 20 janv. 2000, Bull. Civ. I nr. 188;
- 106) Cass. 1re civ, 25 janv. 2000, D 2000, somm. p. 70;
- 107) Cass. 1re civ, 10 mai 2000, Internet, <http://www.jurisques.com> (accesat la 16.08.2008);
- 108) Cass. 1re civ, 23 mai 2000, no 98-20440, no 906FS-P Internet, <http://www.sos-victimes.com> (accesat la 16.08.2008);
- 109) Cass. 1re civ., 30 mai 2000, Bull. nr. 166, p. 107;
- 110) Cass. 1re civ., 14 mars 2000, Recueil Dalloz nr. 22/2007, p. 1501;
- 111) Civ. 1re civ., 28 mars 2000, Bull.civ.I, nr. 104;
- 112) Cass. 1re civ., 18 juill. 2000, no 98-22032, no 1320F-D, RTD civ nr. 3/2004, p. 517;
- 113) Cass. 1 re civ, 7 nov. 2000, Internet, <http://www.jurisques.com> (accesat la 10.07.2007) ;
- 114) Assemblée Plenièrè, 17 nov. 2000, 99-13.701, www.dalloz.fr (accesat la 15.06.2010);
- 115) Cass. 1re civ., 21 nov. 2000, Bull.civ I, nr. 300 ;
- 116) Cass. 1re civ., 12 dec. 2000, Internet, www.courdecassation.fr (accesat la 09.05.2007);
- 117) Cass. 1re civ., 20 dec. 2000, Internet, www.courdecassation.fr (accesat la 09.05.2007);
- 118) Cass. 1re civ., 12 janv. 1999, nr. 36-18.775, Bull.civ. I. nr. 15;
- 119) Cass. 1re civ., 26 janv. 1999, Juris-Data nr. 1999-000406;
- 120) Cass. 1re civ., 9 mars 1999, *apud* G. Kerbaol, op. cit, p. 22;
- 121) Cass. 1re civ., 10 mars 1999, Pritchett c. Dubray, Dalloz Affaires, 15 avr. 1999, 629;
- 122) Cass. 1re civ., 19 mai 1999, Bull.civ I, nr. 165;
- 123) Cass. 1re civ., 1er juin 1999, RTD civ. nr. 1/2000, p. 124;
- 124) Cass 1re civ, 29 juin 1999, Internet, <http://www.sos-victimes.com> (accesat la 16.08.2008);
- 125) Cass. 1 re civ, 22 juin. 1999, nr. 96-22358;
- 126) Cass 1re civ., 9 nov. 1999 JCP 2000, II, nr. 10251;
- 127) Cass. 1re civ., 23 nov. 1999, Bull.civI, nr. 320;
- 128) Cass 1re civ., 14 dec. 1999, Bull civ. I nr. 345, p. 222;
- 129) Cass. 1 re civ., 15 dec. 1999, Bull.civ. I, nr. 351;

- 130) United States Court for the Southern District of New York (1998), Internet <http://www.lawmall.com> (site accesat la 10.04.2006);
- 131) Cass 1re civ., 6 janv. 1998, Juris-Data nr. 1998-000104;
- 132) Cass 1re civ., 20 janv. 1998, Juris-Data nr. 1998-000333;
- 133) Cass 1re civ., 3 fevr. 1998, Juridisque Lamy nr. 96-13229;
- 134) Cass. 1re civ., 24 fevr. 1998, Bull.civ. I, nr. 73;
- 135) Cass 1re civ., 27 mai 1998, RTD civ nr. 4/2004, p. 650;
- 136) Cass. 1 re civ., 16 juin 1998, Internet, <http://www.jurisques.com> (accesat la 10.07.2007);
- 137) Cass 1re civ., 7 juill 1998, www.dalloz.fr. (accesat la 10.06.2010);
- 138) Cass. 1re civ., 16 juill.1998, Juris-Data nr.1998-003246;
- 139) Cass. 1re civ., 18 juill. 1998, Bull.civ. I, nr. 260, JCP 1998;
- 140) Cass. 1re civ., 7 oct. 1998, Juris-Data nr. 1998-003697;
- 141) Cass. 1re civ., 13 octombrie 1998 Internet, <http://www.courdecassation.fr> (accesat la 20.03.2009);
- 142) Cass. 1 re civ, 15 dec. 1998, Bull. Civ.I nr. 364;
- 143) Kalina v. Fletcher (1997), Internet <http://www.lawmall.com> (site accesat la 10.04.2006);
- 144) Cass. 2e civ., 15 janv. 1997, Juris-Data nr. 1997-000171;
- 145) Cass. 1re civ., 21 janv. 1997, Rep. Defrenois 1997, art. 36591 nr. 83;
- 146) Cass. 1 re civ., 25 fevr. 1997, cauza Hebreul, Bulletin d'information de la Cour de cassation nr. 451/1997 ;
- 147) Cass. 1 re civ, 4 mars 1997, JCPN 1997 , II 1397;
- 148) Cass. 1re civ., 2 avril 1997, Juris-Data nr. 1997-001471;
- 149) Cass 2e civ, 2 avril 1997, Juris-Data nr. 1997-001649;
- 150) Cass. 1 re civ., 28 oct. 1997, www.courdecassation.fr (accesat la 10.07.2007);
- 151) Cass. 1 re civ., 24 juin 1997, nr. 95-10629, Bull.civ. I nr. 314;
- 152) Cass. 1re civ., 13 nov.1997, Bull.civ.I, nr. 309;
- 153) Cass. 1re civ., 25 nov. 1997 apud S. Guinchard, T. Moussa, op.cit., p. 257-258;
- 154) Cass. 1re civ., 23 janv. 1996, Juris-Data nr. 1996-000118;
- 155) Cass. 1re civ., 30 janv. 1996 Internet, <http://www.courdecassation.fr> (accesat la 20.03.2009);
- 156) Cass. 1re civ., 26 mars 1996, Bull.civ. I nr. 154;
- 157) Cass. 1re civ., 2 avr. 1996, Bull. Civ. I, nr. 166;
- 158) Cass. 1re civ., 9 mai 1996, Bull.civ I, nr. 194;
- 159) Cass. 1re civ., 21 mai 1996, JCP 1996, I, 3985;
- 160) Cass. 1re civ., 3 juill. 1996, Bull. civ. I, nr. 296;
- 161) Cass. com., 9 iul. 1996, Juris-Data nr. 1996-003338;
- 162) Cass. 1re civ., 10 oct. 1996, Bull civ. I nr. 346, p. 249;
- 163) Cass. 1re civ., 22 oct. 1996, Bull. civ. I , nr. 365;
- 164) Cass. 1re civ., 26 nov.1996, Bull.civ I, nr. 420;

- 165) Cass. 1re civ., 17 dec. 1996, Bull.civ. I, nr.458, Rep. Defrenois 1997 art. 36516 nr. 25;
- 166) Cass. 1re civ., 10 juill. 1995, Bull.civ I, nr. 312;
- 167) Cass. 1re civ., 3 oct. 1995, Resp.civ. assur, 1995, comm. 364;
- 168) Cass. com., 10 oct. 1995, Juris-Data nr. 1995-002793;
- 169) Cass. 1re civ., 10 oct. 1995, Juris-Data nr. 1995-002793;
- 170) Cass., 7 dec. 1995, Pas., 1995, I, p.1129
- 171) Cass. 1re civ, 6 janv. 1994, Bull.civ. I nr. 6, 7;
- 172) Cass. 1re civ., 2 fevr. 1994, Juris-Data nr. 1994-000130;
- 173) Cass. 3e civ., 29 juin. 1994, Bull.civ., III, nr. 138;
- 174) Cass. 1re civ., 22 nov. 1994, Internet, <http://www.caducee.net> (accesat la 10.07.2007);
- 175) Cass. 1re civ., 20 janv. 1993, nr. 90-18.504, Bull.civ. I nr. 23;
- 176) Cass. 1re civ., 20 oct. 1993, Bull.civ., I, nr. 294;
- 177) Cass. 1re civ, 28 janv. 1992, Juris-Data nr. 1992-000163;
- 178) Cass. 1re civ., 16 juin 1992, Juris-Data nr. 1992-002065;
- 179) Cass. 1re civ., 9 dec. 1992, Juris-Data nr. 1992-003147;
- 180) Mireles v. Waco, 112 S. Ct. 286 at 288 (1991) Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 181) Cass. 1 re civ, 5 fev. 1991, Bull.civ. I nr. 46;
- 182) Cass., 23 mai 1991, J.T. 1991, p. 613.
- 183) Cass. 1re civ., 13 nov. 1991, Bull.civ. I, nr. 310;
- 184) Cass. 1re civ., 7 fevr. 1990, Bull.civ. I, nr. 37;
- 185) Cass. 1re civ., 16 mai 1990, Bull.civ., III, nr. 119.;
- 186) Cass. 1re civ., 16 juin. 1990, Internet, <http://www.caducee.net> (accesat la 10.07.2007);
- 187) Cass. 1re civ., 20 nov. 1990, JCP 1992 II, 21908;
- 188) Cass. 1re civ., 20 janv. 1989, Bull.civ. nr. 131;
- 189) Cass. 1re civ., 25 janv. 1989, Bull.civ I, nr. 40;
- 190) Cass. 1re civ., 7 februarie 1989, Bull.civ.I, nr.69;
- 191) Cass 1re civ., 17 fev. 1989, Bull.civ. I nr. 68;
- 192) Cass 1re civ., 28 juin 1989, D. 1990, 413 ;
- 193) Cass 1re civ., 29 nov. 1989, Bull.civ. I, nr. 366;
- 194) Cass 1re civ., 15 aout 1988, Internet, <http://www.caducee.net> (accesat la 10.07.2007);
- 195) Cass. 1re civ., 21 dec. 1987, Internet, <http://www.courdecassation.fr> (accesat la 20.03.2009);
- 196) Cass. 1re civ., 28 avr. 1986, Bull.civ., I nr. 104;
- 197) Cass. 1re civ., 13 mai 1986, Bull.civ. I, nr. 122;
- 198) Cass. 1re civ., 10 juin 1986, în J. Vincent, S. Guinchard, G. Montagnier, A. Varinard, op.cit, p. 252;
- 199) Cass. 1re civ., 27 mars 1985, Recueil Dalloz nr. 42/2006, p. 2894;

- 200) Dykes v. Hosemann 776 F. 2d 942 (11 th cir. 1985) Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 201) Martinez v. Winner 771 F 2d. 424 (10th cir. 1985) Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 202) Cass. 1re civ., 4 juin. 1985, Bull.civ. I, nr. 179;
- 203) Cass. 1re civ., 28 fevr. 1984, Bull.civ. I, nr. 77;
- 204) Cass., 15 juin 1984, Pas., 1984, I, p. 1266
- 205) Cass. 14 juin 1982, J.T., 1983, p. 310.
- 206) Cass. Crim., 9 dec. 1983, citat de G. Kerbaol, op.cit, p. 14;
- 207) Cass., 14 mai 1981, Pas., 1981, I, p. 1069
- 208) Cass., 9 oct. 1980, Pas., 1981, I, p. 155.
- 209) Supreme Court of New Jersey, Schroeder v. Perkel (1981), apud. B. Markesinis, op. cit, p. 91;
- 210) Cass.crim., 21 oct. 1980, Aff. Gabin, apud de A. Bertrand, op.cit, p.146;
- 211) Cass. 1re civ., 14 nov. 1979, Bull.civ.I, nr. 284 ;
- 212) Cass. 1re civ., 23 mai 1978, Bull.civ., I, nr. 202;
- 213) Imbler v. Pachtman nr. 74-5435 Supreme Court of the United States, 424 US 409, 96 S.Ct.984,47 L.Ed.2d 128, march 2, (1976), Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 214) Cass. 2e civ , 20 mai 1976, D. 1976, p. 259;
- 215) Price v. hal Roach Studio, 400 F Supp. 836 (SD NY) 1975 Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 216) Cass 1re civ., 18 nov. 1975, Gaz. Pal., Somm. p. 3;
- 217) Cass. 2e civ, 24 nov. 1975, D 1976, somm. 36;
- 218) Cass 1re civ., 4 janv. 1974, Bull. civ. I, nr. 41;
- 219) Cass 1re civ., 13 fevr. 1974, Gaz. Pal, 1974, somm. p. 123;
- 220) Civ. 1re, 4 ianuarie 1973, Bull.civ. I, nr. 1;
- 221) Bela George Lugosi v. Universal Pictures Co. No. 877875, vol.3, no. 1 (1972), p. 19-62, Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 222) Cass. 2e civ., 5 janv. 1972 *apud* Y. Avril, *op.cit*, p. 22;
- 223) Cass. 1re civ., 18 juill. 1972, Bull.civ. 1972 I nr. 188;
- 224) Cass. 2^e civ., 12 nov 1968, apud de Fr. Terre, Ph. Simler, Y. Lequette, op.cit, p. 959 ;
- 225) Cass.1re civ., 16 mars 1965, D. 1965 J, p. 425;
- 226) Cass. 1re civ., 16 nov. 1964, Gaz. Pal., 1965. I. J., p. 58;
- 227) Cass. 1re civ., 4 janv. 1963, Bull.civ.I, nr. 10;
- 228) Cass. 1re civ., 9 janv. 1963, Bull.civ., I, nr. 21;
- 229) Cass. 1re civ., 2 avr. 1963, Bull. civ, 1963, I, nr. 200;
- 230) Hubbard v. Journal Publishing Co., 69 NM 473, 474, 368 P 2d 147 (1962) Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);

- 231) Meetye v. Associated Press, 230 SC 330, 95 SE 2 d 606 (1956) Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 232) Cass. civ., Sect. soc., 25 fevr. 1954, Gaz. Pal. 1954 I, p. 286;
- 233) Cass. 1re civ., 3 mars 1953, Rep. Defrenois 1953, art. 27184, D. 1953;
- 234) Cass. 1re civ., 13 oct. 1953, Internet, <http://www.courdecassation.fr>. (accesat la 23.05.2007);
- 235) Haelan Laboratories v. Topps Chewing Gum, 202 F.2d 866 (2d cir. 1953), Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 236) Stryker v. Republic Pictures Corp., 108 Cal. App. 2d 191, 238, P 2 d 670 (1951) Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 237) Cass. 1re civ., 10 mai 1949, JCP 1949 II 4935;
- 238) Barber v. Time Inc. 348 Mo. 1199, 159 SW 2d 291, 295 (1948), Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 239) Cass. Req., 10 janv. 1939, S 1939, I. 99;
- 240) Pearson v. Reed 6 Cal. App. 2d 277, 287, 44 P. 2d 592, 597 (1935), Cass.civ., 3 nov. 1931, Gaz. Pal., 1931 II. 852;
- 241) Yaselli v. Goff, 12F2d396 (1926), Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 242) Cass. civ., 13 janv. 1914, *apud* G. Kerbaol, *op.cit*, p. 17;
- 243) Pavesich v. New England Life Ins Co., 122 Ga. 190, 50 SE 68, 79 (1905) Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 244) Grffith v. Slinkard, 146 ind. 117, 44 NE 1001 (1896).18, Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 245) Bradley v. Fisher 80 US (13 Wall.) 335, 351 (1872), Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 246) Randall v. Brigham 74 US (13 Wall.) 523, 535-36 (1869) Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 247) Wise v. Withers 7 US (3 cranch) 331 (1806), Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 248) Case of the Marshalsea 77 Eng. Rep. 1027 (1612), Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);
- 249) Floyd v. Barker 77 Eng. Rep. 1305 (1607), Internet, <http://www.fa-ir.org>. (site accesat la 20.04.2006);

Curți de Apel

- 1) CA Paris, 11e ch. A, 5 nov. 2008, Recueil Dalloz 2009, p. 470;
- 2) CA Paris, 16 janv. 2007, Juris-data nr. 2007-326000;
- 3) CA Paris, 2 juill. 2007 (Internet, www.dalloz.fr, accesat la 21.05.2010);
- 4) CA Hamburg, 5 ian. 2006, Bildmarke Trabi 03, MD 2006 no. 4, p. 451;
- 5) CA Versailles, 1er dec. 2006, nr. 406/06, *apud* A. Lepage, L. Marino, C. Bigot, *op.cit*, p. 2775.;

- 6) CA.Aix-en-Provence, 10e ch. B, 21 dec. 2006, Recueil Dalloz nr. 26/2007, p. 1848;
- 7) CA Paris, 1er janv. 2005, Juris-Data nr. 2005-26-5536 ;
- 8) CA Paris, 1re ch. Civ., 4 mars 2005, apud L. R. Boilă, A. C. Boilă, Natura juridică ..., p. 91;
- 9) CA Bruxelles, 29 janv. 2003, R.G.A.R., 2004, liv. 8, no 13908;
- 10) CA Liege, 15 juin 2003, JLMB, 2003, liv. 39, p. 1722;
- 11) CA Paris, 24 juin 2003, Gaz. Pal. 29 feb-2 mar. 2004, p. 26;
- 12) CA Versailles, 11 sept. 2003, AJ fam, 2003, p. 383;
- 13) CA Bruxelles, 5 dec. 2003, RGAR liv.5, nr. 13.990;
- 14) CA Bruxelles, 30 mai 2002, RGDC, 2003, p. 720;
- 15) CA Bruxelles, 20 juin 2002, Rev.not. belge, oct. 2004, p. 519;
- 16) CA Paris, 19 feb 2001, Juris-Data nr. 2001-143508;
- 17) CA Paris, 1 re ch. A, 19 fevr. 2001, Juris Data nr. 2001-143508;
- 18) CA Toulouse, 3e ch, 1re sect., 24 avril 2001, Juris-Data nr. 2001-150070;
- 19) CA Paris, 1 re ch. A, 30 avr. 2001, Juris Data nr. 2001-150055;
- 20) CA Paris, 2 mai 2001, Juris-Data nr. 153914;
- 21) CA Versailles, 4^e Ch, 2 mai 2001, Internet, <http://www.jurisques.com> (accesat la 10.07.2007);
- 22) CA Anvers, 22 nov. 2001, RGDC, 2004, liv. 3, p. 148;
- 23) CA Gent, 11 fevr 2000, TGR 2001, p. 43;
- 24) CA Paris, 1re ch. A, 8 mars 2000, cauza AJT c. Barbe nr. 1999/07728,<http://www.ca-paris.justice.fr/index.php> (accesat la data de 28.04.2007).
- 25) CA Paris, 15 mar. 2000, RCA juin 2002, comm. 255 ;
- 26) CA Toulouse, 1ere Ch, 4 sept. 2000, Internet, <http://www.jurisques.com> (accesat la 10.07.2007);
- 27) CA Mons, 5 oct. 2000, RGDC, 2001, p. 615 ;
- 28) CA Paris, 25 oct. 2000, D.2001.580, RTD civ 2001, p. 125 ;
- 29) CA Paris, 1re ch. B, 15 janv. 1999, apud S. Welsch, op.cit., p. 238;
- 30) CA Paris, 14^e ch., 10 fevr. 1999, Legipresse 1999, nr. 160, 1-38 ;
- 31) CA Bruxelles, 24 juin 1999, JT, 2000, p. 169 ;
- 32) CA Bruxelles, 14 janv. 1998, Rev.not. belge, juillet-aout 1999, p. 4467 ;
- 33) CA Versailles, 14e ch., 16 janv. 1998, D. 1999, somm. 168;
- 34) CA Versailles 14e ch., 16 ian. 1998, D 1999:
- 35) CA Anvers, 16 fevr 1998, A.J.T., 1998-1999, p. 102;
- 36) CA Mons, 9 mai 1998, RGAR, 1998, nr. 12911 ;
- 37) CA Bruxelles, 26 fevr. 1998, Fisc. Act., 1998, liv. 13, p. 3;
- 38) CA Paris, 4e ch., 14 oct. 1998 Sensation c. Winch, D.1998, inf. rap. 256;
- 39) CA Liege, 11 mars 1997, R.G.D.C., 1998, p. 348 ;
- 40) CA Gent, 26 mars 1997, R.W. 1999-2000, p. 745 ;

- 41) CA Versailles, 14e ch., 8 mars 1996, <http://www.ca-versailles.justice.fr/index.php?rubrique> (accesat la data de 10.05.2007);
- 42) CA Bruxelles, 28 juin 1996, JLMB, 1996, p. 1655;
- 43) CA Aix-en-Provence, 31 oct. 1996, *apud* S. Guinchard, T. Moussa, *op.cit.*, p. 262;
- 44) CA Bruxelles, 6 mars 1995, Rev.not.belge, 1996, p. 22 ;
- 45) CA Paris, 27 mars 1995, *apud* S. Guinchard, T. Moussa, *op.cit.*, p. 258;
- 46) CA Paris, 1re ch., 12 mai 1995, <http://www.ca-paris.justice.fr/index.php> (accesat la data de 10.05.2007);
- 47) CA Liege, 15 nov. 1995, Act. dr, 1996, p. 431;
- 48) CA Paris, 8 dec. 1995, *apud* S. Guinchard, T. Moussa, *op.cit.*, p. 257;
- 49) CA Paris, 17 fevr. 1994, D. 1995, somm.100 ;
- 50) CA Liege, 19 avr. 1994, *apud* C Melotte, *op.cit.*, p. 112;
- 51) CA Anvers, 29 nov 1994, RW 1996-1997, p. 1029;
- 52) CA Mons, 26 mai 1993, Rev.not. belge, 1994, p. 415 ;
- 53) CA Paris, 1re ch., 8 nov. 1993, Ann. propr. ind. 1994, p. 206;
- 54) CA Bruxelles, 11 sept. 1992, Not. Fisc. M., 1995, liv. 4, p. 21 ;
- 55) CA Bruxelles, 6 fevr. 1991, Bull.Ass, 1991, p. 703 ;
- 56) CA Angers, ch.corr., 30 aprilie 1991, *apud* G. Kerbaol, *op.cit.*, p. 14;
- 57) CA Mons, 22 janv 1991, J.L.M.B., 1991, p. 830 ;
- 58) CA Anvers, 18 dec. 1991, Limb. Rechtsl., 1992, p. 244 ;
- 59) CA Paris, 28 sept. 1990, D. 1991, somm. 359 ;
- 60) CA Lyon, 21 dec. 1990, Internet, <http://www.caducee.net> (accesat la 10.07.2007);
- 61) CA Mons, 16 nov. 1990, JLMB, 1991, p. 308;
- 62) CA Paris, 1re ch., 28 feb. 1989, Smet c. Ici Paris, D. 1989 inf. rap. 128 ;
- 63) CA Paris, 21 juin 1989, Epoux Saint-Aubin c/Etat francais <http://www.ca-paris.justice.fr/index.php> (accesat la data de 28.04.2007);
- 64) CA Bordeaux, 19 avr. 1988, D. 1989;
- 65) CA Paris, 11 fevr. 1987, D. 1987, somm. 385;
- 66) CA Paris, 11e ch., 17 mar. 1986, Internet, <http://www.ca-paris.justice.fr/index.php> (accesat la data de 10.05.2007);
- 67) CA Bruxelles, 15 oct 1986, Pas, 1986, II, p. 188 ;
- 68) CA Paris, 1re ch., 12 mai 1986, D. 1986, somm. 445 ;
- 69) CA Paris, 1re ch., 14 juin. 1985, D. 1986, somm. 50;
- 70) CA Paris, 1re ch., 26 avr. 1983, Codegipresse c. C. D 1983, j 376;
- 71) CA Paris, 4e ch., 9 nov. 1982, <http://www.ca-paris.justice.fr/index.php> (accesat la data de 10.05.2007);
- 72) CA Paris, 4e ch., 21 dec. 1982, <http://www.ca-paris.justice.fr/index.php> (accesat la data de 10.05.2007);
- 73) CA Gent, 26 fevr 1981, R.W., 1982-1983, p. 439;

- 74) CA Paris, 4 e ch., 27 feb. 1981, Adjani c. Aurore, <http://www.ca-paris.justice.fr/index.php> (accesat la data de 10.05.2007);
- 75) CA Paris, 1re ch., 30 mar. 1981, Gaz Pal. 1981, 2;
- 76) CA Paris, 1re ch., 29 avr. 1980, Gaz. Pal. 1981, 1;
- 77) CA Rennes, 1re ch., 9 janv. 1980, apud Y. Avril, op.cit, p.28 ;
- 78) CA Paris, 8 juill. 1980, apud. A. Bertrand, op.cit., p. 84;
- 79) CA Paris, 1ch, 7 fevr. 1979, Gaz. Pal. , 1979, I J, p. 272
- 80) CA Paris, 7 nov. 1977, D. 1977, p. 652;
- 81) CA Lyon, 1re ch., 19 fevr. 1976 apud Y. Avril, op.cit, p. 30 ;
- 82) CA d'Aix-en-Provence, 1re ch., 24 mai 1976, apud Y. Avril, op. cit, p. 55;
- 83) CA Paris, 1re ch., 8 mars 1976 apud Y. Avril, op.cit, p. 94;
- 84) CA Rennes, 1re ch., 13 dec. 1976, apud Y. Avril, op.cit., p. 49 ;
- 85) CA d'Aix-en-Provence, 1re ch., 27 oct. 1976, apud Y. Avril, op. cit, p. 62 ;
- 86) CA Mons, 10 mars 1975, Pas., 1975, II, p. 139 ;
- 87) CA Paris, 1re ch., 25 iun. 1975 apud Y. Avril, op.cit, p. 31;
- 88) CA Paris, 2e ch., 22 mai 1974, apud Y. Avril, op. cit, p. 62 ;
- 89) CA Paris, 1re ch., 22 avr. 1975, apud Y. Avril, op.cit., p. 109;
- 90) CA Paris, 1re ch., 26 avr. 1973, apud Y. Avril, op.cit., p. 48 ;
- 91) CA Paris, 1re ch., 24 nov. 1973, apud Y. Avril, op.cit, p. 96;
- 92) CA d'Aix-en-Provence, 1re ch., 3 nov.1974, apud Y. Avril, op.cit., p.50;
- 93) CA Paris, 1re ch., 8 juill. 1970, apud Y. Avril, op.cit, p. 97;
- 94) CA Rennes, 27 fevr. 1967, Gaz. Pal. 1967 II, p. 121;
- 95) CA Paris, 14 mars 1965, JCP 1965 II 14223, Affaire Gerard Philippe;
- 96) CA Paris, 16 mai 1963 apud Y. Avril, op.cit, p.45 ;
- 97) CA Paris, 1re ch., 13 nov. 1962, JCP 1963, II nr. 1306 ;
- 98) CA d'Aix-en-Provence, 1er fevr. 1962 apud Y. Avril, op. cit, p. 61 ;
- 99) CA d'Aix, 5 juill. 1961, D 1961, J, p. 593 ;
- 100) CA Paris, 1re ch., 9 fevr. 1937, Gaz. Pal, 1937 I, p. 507
- 101) CA Lyon, 12 janv. 1932, Recueil Dalloz nr. 14/2005, p. 913;
- 102) CA Grenoble, 12 juill. 1898, S. 1899. II. 299 ;

Tribunale

- 1) TGI Paris, 17e ch. civ, 8 iun. 2009, nepublicată ;
- 2) TGI Paris, 14e ch. A, 1 iun. 2005, Recueil Dalloz nr. 15/2007, p. 1045;
- 3) TGI Reims 1re ch. Civ., 19 juill. 2005, Médecine & Droit nr. 1/2007, p. 6-17;
- 4) TGI Paris, 9 juill. 2004, Juris-Data no. 2004 – 247212, Propr. ind. oct. 2004, 18;
- 5) TGI Paris, 28 avr. 2003, Gaz. Pal. 2003, p. 17;

- 6) TGI Paris, 14 mai 2003, Legipresse 2003 I, 124;
- 7) TGI Paris, 20 noiembrie 2002, citat de G. Kerbaol, op. cit, p. 22-23 ;
- 8) TGI Bordeaux, 19 ian. 2001, Recueil Dalloz 2002, p. 2372;
- 9) TGI Paris, 1re ch., 11 juill. 2001, *apud* G. Kerbaol, op.cit, p. 14;
- 10) TGI Paris, 5 janv. 2000, D.2000, IR, 45;
- 11) TGI Lyon, 4^e Ch, 26 juin 2000, Internet, <http://www.jurisque.com> (accesat la 18.08.2008) ;
- 12) TGI Paris 15 sept. 2000, Gaz. Pal. 26-27 sept. 2001;
- 13) TGI Paris, 1re ch., 1 iul. 1998, Essebag c. Prisma Presse, *apud* A. Bertrand, op.cit., p. 185;
- 14) TGI Nanterre, 7 iul. 1998, *apud* A. Bertrand, op.cit, p. 204;
- 15) TGI Paris, 23 oct. 1998, <http://www.ca-paris.justice.fr/index.php> (accesat la data de 23.02.2008);
- 16) TGI Lyon, 9 janv. 1997, *apud* S. Guinchard, T. Moussa, op.cit., p. 206;
- 17) TGI Lyon, 4 mars 1997, *apud* S. Guinchard, T. Moussa, op.cit., p. 206 ;
- 18) TGI Nanterre, 1re ch., 5 mar. 1997, <http://www.ca-versailles.justice.fr/index.php?rubrique> (accesat la data de 10.05.2007);
- 19) TGI Nancy, 1re ch., 11 martie 1997 *apud* J. Vincent, S. Guinchard, G. Montagnier, A. Varinard, op,cit, p. 241;
- 20) TGI Paris, 1re ch., 25 iun. 1997, Brad Pitt și G. Platrow c. Prisma Presse, Legipresse 1997 nr. 146, 1-139;
- 21) TGI Paris, 1re ch., 30 iun. 1997, Ophelie Keerekooper c. Conception de Presse, Legipresse 1998 n. 152 ;
- 22) TGI Paris, 1re ch., 1re sect, 17 sep. 1997 nr. 2343/95; <http://www.ca-paris.justice.fr/index.php> (accesat la data de 28.04.2007) ;
- 23) TGI Paris, 20 oct. 1997, Recueil Dalloz, 1998, p. 558;
- 24) TGI Nanterre, 1re ch., 22 oct. 1997, <http://www.ca-versailles.justice.fr/index.php?rubrique> (accesat la data de 28.04.2007);
- 25) TGI Paris, 5 nov 1997, Gauthier c. Agent Judiciaire de Tresor , <http://www.ca-paris.justice.fr/index.php> (accesat la data de 28.04.2007);
- 26) TGI Paris, 25 janv 1996, Sokolsy c. SCP Hegel et Lorraine;
- 27) TGI Paris, 1re ch., 10 apr. 1996, Ducruet c. Prisma Presse, <http://www.ca-paris.justice.fr/index.php> (accesat la data de 10.05.2007) ;
- 28) TGI Paris, 1 re ch. B, 6 sep. 1996, *apud* J. Vincent, S. Guinchard, G. Montagnier, A. Varinard, op.cit, p. 242;
- 29) TGI Paris, 1re ch., 2 oct. 1996, Coffe c. Cricket, Legipresse 1997, n. 138, 1-4;
- 30) TGI Paris, 1 re ch., 11 dec. 1996, K. Mulder c. SCP, Legipresse 1997 n. 142, 1-68;
- 31) Civ. Charleroi, 9 mars 1995, Rev.not. belge, dec. 1997, p. 617 ;
- 32) TGI Nanterre 1re ch., 6 avr. 1995, Cantonna c. But: Gaz. Pal. 1995, I, 285;
- 33) TGI Paris, 1re ch., 8 nov. 1995, *apud* J. Vincent, S. Guinchard, G. Montagnier, A. Varinard, op.cit, p. 242;

- 34) TGI Paris, 21 sep. 1994, *apud* J. Vincent, S. Guinchard, G. Montagnier, A. Varinard, op.cit, p. 241;
- 35) Civ. Namur, 8 avr 1993, J.L.M.B, 1993, p. 1457;
- 36) Civ. Tournai, 14 dec. 1992, RGAR, 1996, nr. 12646 ;
- 37) TGI Paris, 18 dec. 1991, Legipresse, janv. 1992, III, 1;
- 38) Civ. Namur, 31 mai 1990, JLMB, 1991, p.533 ;
- 39) Civ. Bruges, 22 janv. 1990, T. Not. 1991, p. 100;
- 40) TGI Paris, 21 juin 1989, *apud* J. Vincent, S. Guinchard, G. Montagnier, A. Varinard, op.cit, p. 241;
- 41) TGI Montpellier, 15 dec. 1989, RDSS 1991, 29, note L. Dubois;
- 42) TGI Aix-en-Provence, 24 nov. 1988, JCP1989, Ed. G., II, 21329, Brun c. Expobat;
- 43) TGI Paris, 9 mar. 1987, Gaz. Pal. Affaire Kurt Waldheim;
- 44) TGI Paris 1re ch., 23 oct. 1986, <http://www.ca-paris.justice.fr/index.php> (accesat la data de 10.05.2007);
- 45) TGI Paris, 31 ianuarie 1984, *apud* J. Vincent, S. Guinchard, G. Montagnier, A. Varinard, op.cit, p. 252;
- 46) TGI Paris, 17 sept 1984, Le Pen c. TF1, D. 1985, somm. 16;
- 47) TGI Paris, 1re ch., 21 dec. 1983, Noah c. Revue Team <http://www.ca-paris.justice.fr/index.php> (accesat la data de 10.05.2007);
- 48) TGI Paris, 1re ch., 20 janv. 1982, Dame Deneuve c. Presse Alliance D. 1985;
- 49) TGI Paris, ord. ref. 14 nov.1980, Champan c. Reader's Digest, D. 1981 J. 163;
- 50) TGI Montargis, 13 dec. 1979, Rep. Defrenios, 1980, art. 32348, nr.47;
- 51) TGI Paris, Darmont, 27 dec. 1978, p. 542, D. 1979 ;
- 52) TGI Pontoise, 8 ian. 1975, *apud* Y. Avril, op.cit, p. 22;
- 53) TGI Paris, 1re ch., 21 mai 1975, *apud* Y. Avril, op.cit, p. 27;
- 54) TGI Paris, 1re ch., 9 juill. 1975, *apud* Y. Avril, op.cit, p. 96;
- 55) TGI Aix-en-Provence, 27 nov.1975, Gaz. Pal, 1996, IJ, p. 261 ;
- 56) TGI Paris, 1re ch., 4 dec. 1974, *apud* Y. Avril, op. cit, p.92 ;
- 57) TGI Paris, 1re ch., 11 dec. 1974 *apud* Y. Avril, op.cit, p. 31;
- 58) TGI Paris, 1re ch., 26 mai 1971, *apud* Y. Avril, op.cit, p.35 ;
- 59) TGI Paris, ord. ref. 4 avr. 1970, JCP 1970, II, 16328;
- 60) TGI Seine, 17 juin 1965, Gaz. Pal., 2,419;
- 61) TGI Vienne, 1re ch., 16 janv. 1964, JCP 1964. IV. 4455;
- 62) TGI Amiens, 1er oct. 1959, D. 1960 J 203;
- 63) Trib. Inst. Nice, 22 dec. 1959 D. 1960, J.440;
- 64) Trib.civ. Strasbourg, 9 iul. 1958, Gaz. Pal, 1958 II J, p.365;
- 65) Trib.civ. Toulon, 20 nov. 1957, JCP 1957;
- 66) Trib.civ. Alger, 20 mar. 1950, Francart c. Janon, Ann.propr.ind. 1954, 252 ;
- 67) Trib.civ. Seine, ord. ref. 11 avril 1855, Ann.prop. ind. 1860, p. 187

D. Decizii ale organelor administrative

Consiliul de Stat

- 1) Conseil d'Etat, Ass, 28 juin 2002, Garde des Sceaux c. Magiera, AJDA 2002, p. 596 ;
- 2) Conseil d'Etat, 15 juin 2001, Internet, <http://www.jurisques.com> (accesat la 18.08.2008) ;
- 3) Conseil d'Etat, 5 janv. 2000, Internet, <http://www.jurisques.com> (accesat la 16.08.2008);
- 4) Conseil d'Etat, 26 fevr. 1971 în J. Vincent, S. Guinchard, G. Montagnier, A. Varinard, op.cit, p. 250;
- 5) Conseil d'Etat, 22 nov. 1946, în J. Vincent, S. Guinchard, G. Montagnier, A. Varinard, op.cit, p. 250 ;

Consiliul Național al Audiovizualului

- 1) Decizia nr. 328/02.03.2010, Internet, www.cna.ro (accesat la data de 15.06.2010);
- 2) Decizia nr. 355/18.03.2010, Internet, www.cna.ro (accesat la data de 15.06.2010);
- 3) Decizia nr. 541/27.05.2010, Internet, www.cna.ro (accesat la data de 15.06.2010);
- 4) Decizia nr. 590/08.06.2010, Internet, www.cna.ro (accesat la data de 15.06.2010);
- 5) Decizia nr. 595/10.06.2010, Internet, www.cna.ro (accesat la data de 15.06.2010);
- 6) Decizia nr. 867/06.10.2009, Internet, www.cna.ro (accesat la data de 15.06.2010);
- 7) Decizia nr. 759/23.07.2009, Internet, www.cna.ro (accesat la data de 15.06.2010);
- 8) Decizia nr. 923/03.11.2009, Internet, www.cna.ro (accesat la data de 15.06.2010);
- 9) Decizia nr. 1099/15.12.2009, Internet, www.cna.ro (accesat la data de 15.06.2010);
- 10) Decizia nr. 187/03.04.2006, Internet, www.cna.ro (accesat la data de 15.06.2010)

E. Decizii ale Curții Europene a Drepturilor Omului

- 1) *Gabriel Andreescu c. României*, 8 iunie 2010, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la data de 15.06.2010);
- 2) *Papaianopol c. României*, 16 martie 2010, traducere neoficială în limba română de Bianca Selejan-Gușan, Pandectele Române nr. 4/2010, p. 233-238;
- 3) *Faimblat c. României*, 13 ianuarie 2009, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.05.2010);

- 4) *Băcanu c. României*, 03 martie 2009, Internet, www.cedh.coe-int (accesat la data de 19.05.2009) ;
- 5) *Marc André și SCP André, André et Associés c. Franței*, 24 iulie 2008, publicată în extras în Pandectele Române nr. 8/2008, p. 233-243;
- 6) *Petrina c. României*, 14 octombrie 2008, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 25.07.2009);
- 7) *Falakaoglu și Saygılı c. Turciei*, 23 ianuarie 2007, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.03.2007);
- 8) *Stângu și Scutelnicu c. României*, 31 ianuarie 2006, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 22.03.2007);
- 9) *Ozgun Radyo-Ses Radyo Televizyon Yay in Yapine ve Tainim A. Ş. C. Turciei*, 30 martie 2006, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat *Damman c. Elveției*, 25 aprilie 2006, Internet, www.cedh-coe-int (accesat la data de 19.05.2009);
- 10) *Houdard și Vincent c. Franței*, 6 iunie 2006 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 22.03.2007);
- 11) la 20.03.2007);
- 12) *Albina c. României*, 28 aprilie 2005, publicată în M. Of. nr. 1049/25.11.2005;
- 13) *Savițchi c. Moldovei*, 11 octombrie 2005 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.03.2007);
- 14) *Perrin c. Marii Britanii*, 18 octombrie 2005, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.03.2007);
- 15) *Radio France c. Franței*, 30 mar. 2004, www.cedh-coe.int. (accesat la 05.05.2008);
- 16) *Roemen și Schmit c. Luxemburg*, 25 februarie 2003, www.cedh-coe-int (accesat la 07.03.2006) ;
- 17) *Harlanova c. Letoniei*, 3 aprilie 2003, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.03.2007);
- 18) *Pretty c. Marii Britanii*, 29 aprilie 2002, internet, www.cedh-coe.int (accesat la 10.08.2008);
- 19) *Colombani c. Franței*, 25 iunie 2002, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 22.03.2007);
- 20) *Vaudelle c. Franței*, 30 ianuarie 2001, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 05.05.2008);
- 21) *Dulaurans c. Franței*, 21 martie 2000, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.05.2009);
- 22) *Morel c. Franței*, 6 iunie 2000 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.05.2010);
- 23) *Giummarra c. Franței*, 12 iunie 2001, Internet, <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197> (accesat: 29.05.2010);
- 24) *Kok c. Olandei*, 4 iulie 2000 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 15.03.2007);
- 25) *Mattocchia c. Italiei*, 25 iulie 2000 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 15.03.2007);
- 26) *Gisset c. Franței*, 26 septembrie 2000 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 05.05.2008) ;

- 27) *Zoon c. Marii Britanii*, 7 decembrie 2000 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 15.03.2007);
- 28) *Surek c. Turciei*, 8 iulie 1999, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 22.03.2007);
- 29) *Bottazzi c. Italiei*, 28 iulie 1999, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.05.2009);
- 30) *Fressoz c. Franței*, 21 ianuarie 1999, Internet, [www.cedh-coe-int](http://www.cedh-coe.int) (accesat la data de 19.05.2009);
- 31) *Dalban c. României*, 28 septembrie 1999, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.03.2007);
- 32) *Daud c. Portugaliei*, 21 aprilie 1998 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 15.03.2007);
- 33) *Murray c. Regatului Unit*, 8 februarie 1996 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 05.05.2008);
- 34) *Putz c. Austriei*, 22 februarie 1996, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.05.2010);
- 35) *Colozza și Rubinat c. Italiei*, 12 februarie 1995, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 15.03.2007);
- 36) *Ruiz Torija c. Spaniei*, 9 decembrie 1994 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.05.2010);
- 37) *X. c. Spaniei*, 9 aprilie 1994, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 05.05.2008);
- 38) *X c. Franței*, 31 martie 1992, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 05.05.2008);
- 39) *Hadjanastassiou c. Greciei*, 16 decembrie 1992 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.05.2010);
- 40) *Asch c. Austriei*, 26 aprilie 1991 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 15.03.2007);
- 41) *Salabiaku c. Franței*, 7 octombrie 1988, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 05.05.2008);
- 42) *Minelli c. Elveției*, 25 martie 1983 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 05.05.2008);
- 43) *Van Droogenbroeck c. Belgiei*, 4 iunie 1982, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.05.2009);
- 44) *Guzzardi c. Italiei*, 6 noiembrie 1980 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.05.2009);
- 45) *Sunday Times c. Marii Britanii*, 6 noiembrie 1980, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.05.2009);
- 46) *Luedicke ș.a. c. Germaniei*, 28 noiembrie 1978 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 15.03.2007);
- 47) *Neumeister c. Austriei*, 7 mai 1974 Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.05.2009);

- 48) *De Wilde, Ooms și Veroyt*, 10 martie 1972, Internet, <http://www.cedh-coe.int> (site accesat la 20.05.2009)

F. Decizii ale Curții Europene de Justiție

- 1) Gerhard Köbler c. Republik Österreich, (2004), cauza C-224/C1
- 2) Brasserie du Pêcheur c. Germaniei (1996) ;
- 3) Francovich c. Italiei (1991), cauzele conexe C-6/90 și 9/90;

G. Decizii ale Curții Constituționale

- 1) Decizia nr. 543/2010, publicată în M. Of. partea I nr. 357/31.05.2010;
- 2) Decizia nr. 778/2009, publicată în M. Of. partea I nr. 465/06.07.2009;
- 3) Decizia nr. 1269/2009, publicată în M. Of. partea I nr. 755/05.11.2009;
- 4) Decizia nr. 1406/2008, publicată în M. Of. partea I nr. 167/17.03.2008;
- 5) Decizia nr. 182/2008, publicată în M. Of. partea I nr. 255/01.04.2008;
- 6) Decizia nr. 62/2007, publicată în M. Of. partea I nr. 643/18.01.2007;
- 7) Decizia nr. 277/2007, publicată în M. Of. partea I nr. 308/09.05.2007;
- 8) Decizia nr. 1052/2007, publicată în M. Of. partea I nr. 869/19.12.2007;
- 9) Decizia nr. 191/2006, publicată în M. Of. partea I nr. 340/14.04.2006;
- 10) Decizia nr. 652/2006, publicată în M. Of. partea I nr. 927/15.11.2006;
- 11) Decizia nr. 619/2006, publicată în M. Of. partea I nr. 926/16.11.2006;
- 12) Decizia nr. 466/2003, publicată în M. Of. partea I nr. 28/13.01.2004;
- 13) Decizia nr. 162/2003, publicată în M. Of. partea I nr. 314/9.05.2003;
- 14) Decizia nr. 40/2002, publicată în M. Of. partea I nr. 243/10.04.2002;
- 15) Decizia nr. 308/2001, publicată în M. Of. partea I nr. 21/16.01.2002;
- 16) Decizia nr. 258/2000, publicată în M. Of. partea I nr. 194/18.04.2000;
- 17) Decizia nr. 272/2000, publicată în M. Of. partea I nr. 219/27.04.2001;
- 18) Decizia nr. 200/1999, publicată în M. Of. partea I nr. 58/08.02.2000;

V. Legislație

- 1) Constituția României revizuită;
- 2) Codul civil român;
- 3) Noul Cod civil român (Legea nr. 287/2009);
- 4) Codul civil francez;

- 5) Codul român de procedură civilă;
- 6) Codul francez de procedură civilă ;
- 7) Codul francez de organizare judiciară ;
- 8) Convenția europeană pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale;
- 9) Legea nr. 2010-1/4.01.2010 privind protecția secretului surselor jurnalistice (Franța)
- 10) Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății;
- 11) Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor;
- 12) Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară;
- 13) Legea nr. 589/2004 privind regimul juridic al activității electronice notariale;
- 14) Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism;
- 15) Legea audiovizualului nr. 504/2002;
- 16) Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești;
- 17) Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat;
- 18) Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale;
- 19) Legea nr. 117/ 1988 privind răspunderea pentru daunele cauzate în exercițiul funcțiilor judiciare și răspunderea civilă a magistraților din Italia
- 20) OG nr. 94/1999 privind participarea României la procedurile în fața Curții europene a drepturilor omului și a Comitetului Miniștrilor ale Consiliului Europei și exercitarea dreptului de regres al statului în urma hotărârilor și convențiilor de rezolvare pe cale amiabilă;
- 21) Ordinul Ministrului Justiției nr. 710/C/1995 pentru adoptarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești;
- 22) Ordinul ministrului sănătății nr. 1343/06.11.2006 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de monitorizare și competență profesională pentru cazurile de malpraxis;
- 23) Regulamentul de punere în aplicare a Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995;
- 24) Statutul profesiei de avocat;
- 25) Statutul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și al profesiei de executor judecătoresc;
- 26) Statutul Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România;

VI. Principalele site-uri Internet accesate

<http://www.cedh.coe.int>;
<http://www.courdecassation.fr>;
<http://www.scj.ro>;
<http://www.ca-paris.justice.fr/index.php>;
<http://www.ca-versailles.justice.fr/index.php>;
<http://www.csm-1909.ro>;
<http://discutii.mfinante.ro>;

<http://www.fa-ir.org>;
<http://www.forumuljudicatorilor.ro>;
<http://www.ifj.org/fr>;
<http://www.lawmall.com>;
<http://www.senat.fr>;
<http://www.unbr.ro>;
<http://www.unesco.org/new/en/unesco>.